

Innehållsförteckning till Eckerö folkdräkt

1. Inledning
2. Vävning
3. Kvinnodräkt
4. Mansdräkt
5. Bindmössa
6. Kjolsäck
7. Mönsterark kvinnodräkt
8. Mönsterark mansdräkt
9. Strumpeband, förklädesband och hängslen
10. Korsstygnbroderi, virkade spetsar, frivolité, trådknapp
11. Sömnadstekniker
12. Övrigt

SVENSK-FINLANDS BYGDEDRÄKTER

UTGIVET AV BRAGES SEKTION FÖR BYGDEDRÄKTER
OCH ALANDS UNGDOMSFÖRBUND

ENLIGT MANUSKRIFT AV
YNGVAR HEIKEL

bearbetat av RUT LINDFORS och VIKING SUNDBERG

HÄFTE 6-7

ALAND

Finström, Jomala, Geta, Saltvik, Sund, Lemland, Lumparland, Vårdö,
Hammarland, Eckerö, Föglö, Sottunga, Hökar, Kumlinge, Brändö.

BRAGES FÖRLAG

Ålands Marthadistrikt, hemslöjdssektionen dokumentation av de åländska folkdräkterna.
Materialet till dokumentationen är hämtat ur Svenska-Finlands Bygdedräkter, häfte 6-7.
Sammanställt av : Elisabeth Dahlén

ECKERÖ

Kvinnodrakt

10

Hildi Menning, Eckerö

Mansdrakt

21

Kjell Wennerström

Mansvästtyg i nat. storl.

Strumpband

Björkmassar

Kjolyg 1 1/2 av nat. storlek

De åländska folkdräkterna

Ålands Folkdräktsråd
Ålands Hembygdsförbund
Bygdeserie nr 17

Eckerö

Kvinnodräkten i Eckerö har en begärningskjol. Förlagan till denna kjol torde härstamma från en gammal gumma i Torp. Hon kallades "Smed-gumman". Denna gumma var smeden Rosnells hustru Johanna. Av de dräkter som anskaffades år 1908 finns flera bevarade. År 1927 gjorde konstnärinnan Sigrid Granfelt ett förslag till en långgrandig kjol, men Eckeröborna ville inte ha den utan höll fast vid sin begärningskjol.

Kjolen är svagt gredelingrå ovan- och nedanom den breda bården. I bården finns gredelint, grönt, rött, blått, gult samt svart och vitt som effektränder.

Livstycket sys av gredelint tyg, samma färg som finns i kjolens bård. Blusen sys av vitt linne- eller bomullstyг. Många gamla bindmössor från Eckerö finns bevarade. Det har varit lätt att hitta broderimönster till mössan. Gamla broderade stycken finns även sparade. Här har man goda förlagor till styckets tyllbroderi.

Kjolsäcken broderas med bindmössans mönster på likadant gredelint tyg som används till livstycket. Axelduken kan vara av siden eller en broderad yllemuslinsduk. Eckerö har en gammal axelduk, broderad med flera färger på vit linong. Denna duk är en utmärkt förlaga

till axelduken i våra dagar. Förlaga till dukspännet har man funnit i en åker i Kyrkoby.

Förklädet kan vara av siden eller av vitt bomulls- eller linnetyg och pryds då med en två centimeter bred hålsöm eller mellanspets ovanför fällen. Man kan även använda ett förkläde i yllemuslin med broderi från den gamla axelduken. En tröja kan sys av samma tyg som livstycket. Till dräkten hör vita eller röda strumpor och svarta skor.

Mansdräkten är en knäbyxdräkt. Byxor och tröja sys av mörkblått kläde eller vadmal och knäpps med ankarknappar. Västens framstycke är av randigt tyg med smala ränder i rött, grönt och gredelint på mossgrön botten. En gammal väst som bars av Anton Karlsson från Öster Mansjö i Torp år 1908 finns bevarad och tillhör en släkting till honom i dag. Västen är enligt uppgift sydd av skräddare Edvard Ekblom i Torp.

Skjortan sys av vitt bomulls- eller linne-tyg. En svart sidenhalsduk används. Till dräkten hör vita strumpor och svarta skor.

Mönstervävda strumpeband i rött, vitt och svart används till dräkten.

Huvudbonaden kan vara svart filthatt, svart skärmmössa eller vit sömmössa.

FOLKDRÄKT

DEL VÄVNING

Är Du intresserad att själv väva tyger till Din folkdräkt ?

Då behöver man lite kunskaper om materialval , revning , trädning i bomsked, bomning, solvning , trädning i vävsked , uppknytning av trampor och översyn att allt fungerar bra innan man börjar själva vävningen.

Om Du är helt nybörjare , kontakta någon, som kan om vävning. Läs även ur vävböcker om hur man sätter upp vävar .

Var inte rädd, även om Du aldrig har vävt , om Du har någon som visar och hjälper vid behov. Att väva – är roligt och att väva till sin egen folkdräkt är mycket värdefullt flera generationer framåt !

LYCKA TILL !

VIKTIGA RÅD VID VÄVNING

Folkdräktvävning :

Flytta spännaren ofta, efter ca 1 – 2 cm

Spola inte mer garn än du väver / gång – elasticiteten går ur annas

Ha ränningen så spänd att du tror att den brister !

***Ha några käppar runt garnbommen som alltid flyttas vid framflyttning ,
den sista alltid vid möte med garnbom o. garn.***

***Ta inte av garnet vid randning , sno garnet vid "långa partier".
Byt färg i samma sida.***

***Lämna spännaren kvar vid tygkanten när du slutat väva varje gång och "
slappna av " ränningen en aning.***

Eckerö

Ränning : Ljusgrå bomullsgarn nr. 20/2 ,tex 28x2

Sked : $60/2 = 1$ tråd i solv o. 2 trådar i rör
4 trampor, 4 skaft

Bindning: 4- skaftig atlas med inslagseffekt
Bredd: 110 cm skedbredd

Inslag: kamylllegarn (tex 28 x 2) 1-trådigt
Inslagstäthet : ca 25 -28 inslag/ cm
Längd : 9,0 m, räcker till kjol livstycke,
ficka och tröja.
(obs. efsingar o krympmån medräknade).

Inslagsgarn 40/2

Trådantal : 1320

vävning

x			
	x		
		x	
			x

			x				x	
		x			x			
	x							x
x						x		

Solvning

uppknytning

Vävinstruktion: livstycks-, kjolsäcks- och tröjtygen liksom även kjolens granna bård vävs i fyrskaft atlas på ljusgrå bomullsränning med sked nr 100 och med 1 tråd i skaft och 1 tråd i rör. Kjolens hela övre del och den nedersta randen vävs i lärftsbinding. Inslagsgarn 40/2.

KVINNODRÄKTEN

KJOL

Bårdkjol enligt vidstående randning

Veckas åt var sida med ett brett (utvänt motveck) flatveck fram (12 cm i övre kant) öppning inuti vänster sida av flatvecket vecken som bör vara svagt utåttällda möts i ett motveck mitt bak (veckens antal 7 från varje sida + flatvecket)

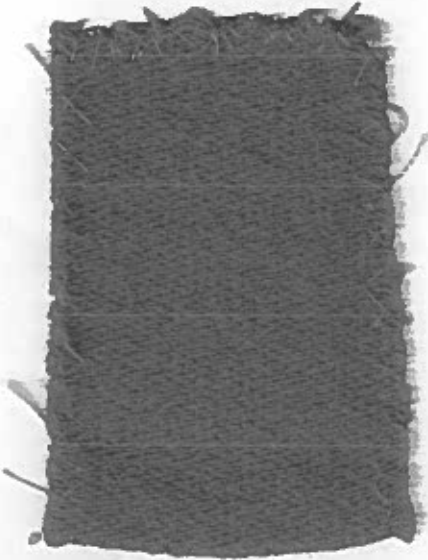
Kjolens längd nedanför bården skall vara minst 10 cm och hela kjolen så lång att den når till vristen och absolut inte högre än 15 cm från golvet. Vid behov får man sko kjolfällen.

LIVSTYCKE (VÄST)

Av ensfärgat gredelint tyg samma färg som i kjolens bård.

Knäppes eller häktas omlott till vänster framtill med tre par kullriga mässingsknappar. Observera att den högra raden knappar ej har knapphål utan tjänar endast som prydnad

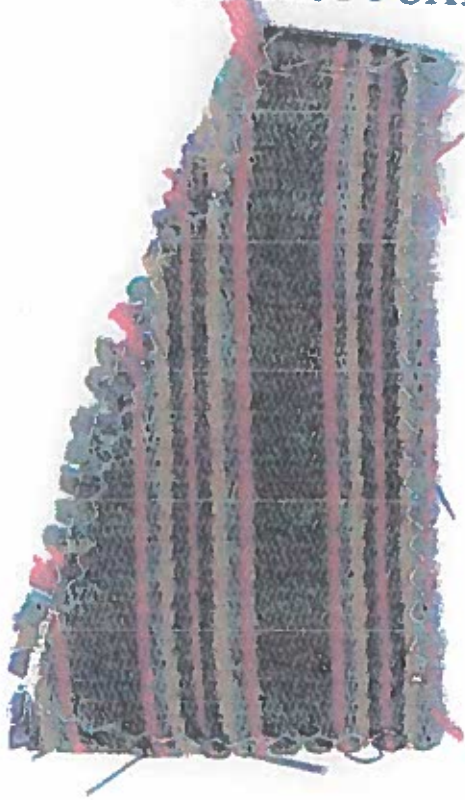

Foder

Grått bomulls eller halvlinnetyg.

HERRVÄST

FRAMSTYCKE

BAKSTYCKE
(bomullstyg)

FODER
(halvlinne)

ANKARKNAPPAR

g

Ø (16-17 mm)

ECKERÖ FOLKDRÄKT

Eckerö kvinno- och mansdräkt togs fram till 1908 års stora sångfest.

Kvinnodräkten består av en så kallad begämningskjol med vilken avses en enfärgad kjol som avslutas med en bård oftast i granna färger och enlig uppgift torde förlagan härstamma från en gammal gumma i Torp som kallades smedgumman, denna gumma skulle vara smeden Rosnells hustru Johanna. Av de dräkter som anskaffades då finns flere kvinnodräkter bevarade. Konstnärinna Sigrid Granfelt hade på uppdrag av Ålands Hemslojd år 1927 gjort upp ett förslag till en ny långrandig kjol för Eckerö, eckerøboma vägrade dock att godkänna denna kjol då de ansåg sig vara nöjda med begämningskjolen som många i socknen redan hade anskaffat. En akvarellmålning av förslaget till den långrandiga kvinnodräkten finns i dag på Ålands Museum. Om mansdräktens tillkomst har det inte gått att få fram uppgifter men en väst som bars av Anton Karlsson från Öster Mansjö i Torp år 1908 finns bevarad och tillhör idag en släkting till honom. Västen är förmodligen sydd av skräddare Edvard Ekblom i Torp.

Både kvinno- och mansdräkten har sedan sin tillkomst kompletterats med olika detaljer varefter man har funnit förebilder till sådana. Så har till exempel kvinnodräkten kompletterats med kjolsäck, med en naturvit yllemuslinsduk och ett ylleförkläde broderat i samma mönster samt en brosch i tenn eller silver och ett band i gredelint och svart att fästa kjolsäcken på eller som sorgband till mansdräkten. Mansdräkten har kompletterats med hängsel samt en tobakspung.

ECKERÖ KVINNODRÄKT

Bindmössa: broderad eller enfärgad. Färg, svart eller någon annan färg som harmonierar med dräkten.

Stycke: Finmaskig tyll broderad med gammalt mönster från Eckerö.

Lärtshatt efter gammal förebild kan användas till alla åländska dräkter.

Blus: av vitt linne, halvlinne eller bomullstyg.

Livstycke: mörkgedelint i samma färg som en av kjolens ränder, djupt uringat fram, knäppes eller häktas omlott och pryds mitt fram av med 3 par släta kullriga mässingknappar. Knapphål i högra framstyckets vänstra kant den andra knappraden har endast dekorationssyfte.

Kjolen: bårdkjol med svagt gredelingrå överdel, bård i gredelint, grönt, rött och blått, gult och svart och med smala ränder i vitt som effektränder. Observera kjolen som vävdes till 1922- års sångfest har sk. "hoppor" i den gula randen medan originalkjolen från 1908 är vävd utan dessa "hoppor". På grund av att det vissa tider har varit svårt att få tag i gam till kjolens bottenfärg kan denna variera något.

Axelduk: siden företrädesvis violett, broderad duk i yllemuslin eller tunt bomullstyg efter gammal förebild eller blommig köpeduk av muslin. För begravningsbruk svart sidenduk.

Förkläde: siden i företrädesvis violett, vitt bomull eller linne med en 2 cm bred hålsöm eller mellanspets eller i yllemuslin broderat med mönster från axelduken. För begravningsbruk svart yllemuslin med 1 centimeter bred hålsöm.

Kjolsäck: av samma tyg som livstycket broderat efter bindmössemönster kantat medt band i en blekt gul färg, fästes runt midjan med ett vävt ripsband i lila och svart.

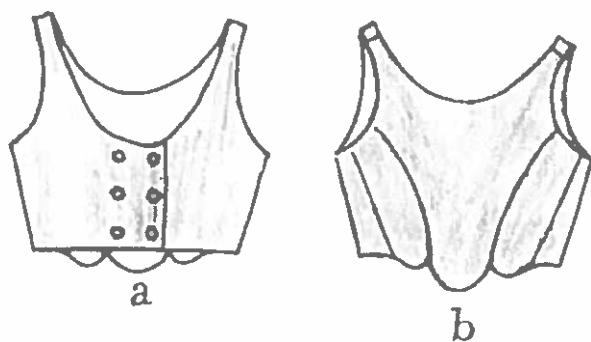
Tröja: i samma tyg som livstycket.

Strumpor: vita eller röda.

Skor: svarta låga med upprättstående plös och spänne eller släta svarta.

Dukspänne: Efter förebild av ett gammalt hänge funnet i en åker i Kyrkoby eller annat Allmänt Åländskt spänne i tenn eller silver.
Även gamla ärvda broscher kan användas.

ECKERÖ livstycke

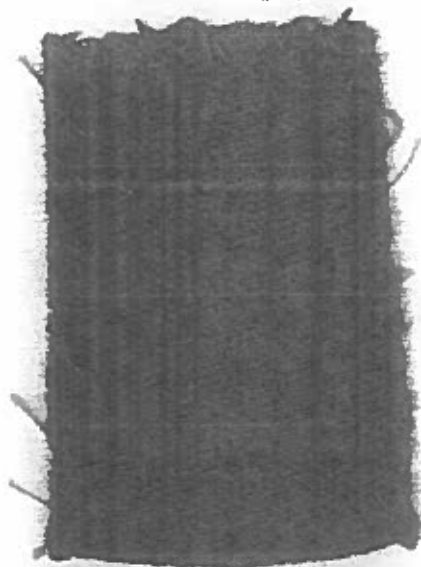

Livstycke: av mörkgedelint tyg i samma färg som en av kjolens ränder. Livstycket har djup rund urringning framtill och rätt djup rund urringning i ryggen, häktas omlott till vänster framtill och pryds med tre par släta kullriga mässingsknappar i två rader. Livstycket har söm under armen, ingen mittelsöm men svängda sidosömmar i ryggen. Ryggstycket bildar mitt bak en större rundad flik nedåt och sidostyckena mindre rundlar.

LIVSTYCKE (VÄST)

Av ensfärgat gredelint tyg samma färg som i kjolens bård.

Knäppes eller häktas omlott till vänster framtill med tre par kullriga mässingsknappar. Observera att den högra rader knappar ej har knapphål utan tjänar endast som prydnad

Foder

Grått bomulls eller halvlinnetyg.

Eckerö blus

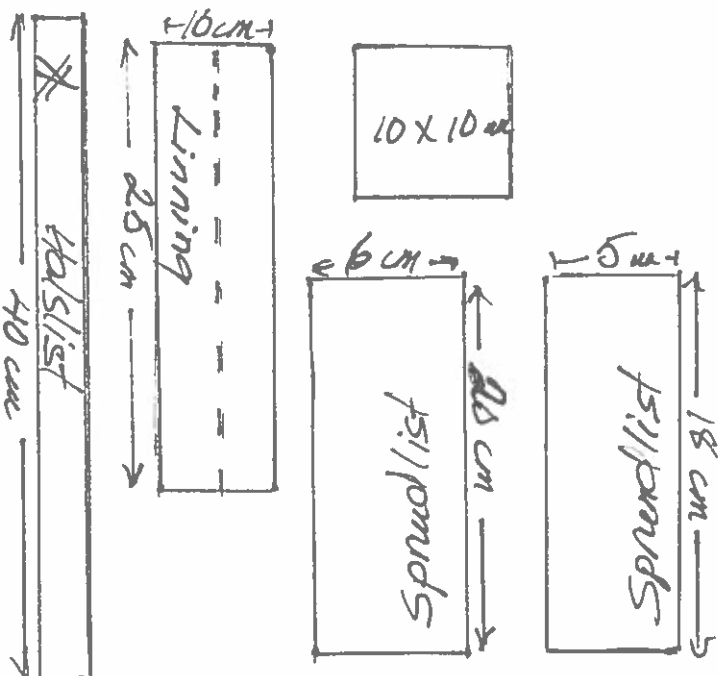
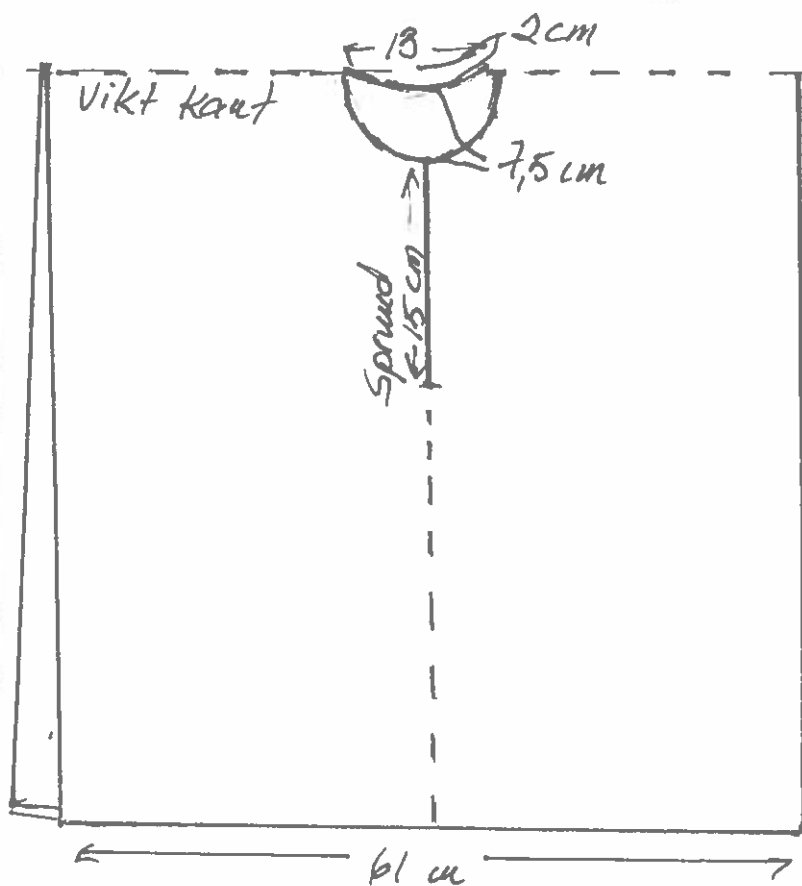
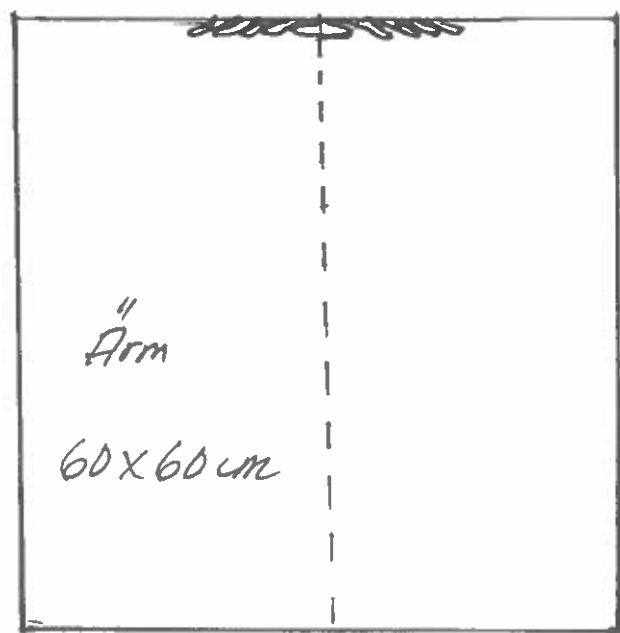
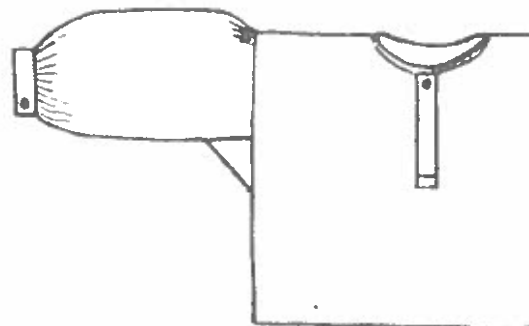
Mönsterstorlek på tillskärningsplan. Storlek 42 $\frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2} = \frac{122}{2} = 61$

Egen storlek

$\frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2}$

Sömnad

Alla sömmar sys med 1/2 cm bred fällsöm.
Alla delar klipps trådraka.

Blus: av vitt linne eller bomullstyg, sydd med en låg rund urringning och ett motveck framtill över öppningen. Axeln är neddragen, kimonoliknande. Ärmarna har mitt på ärmsömmen en grupp veck lagda åt vart håll med ett utåtvänt motveck i mitten och är rynkade vid den 5 cm breda linningen som knäpps med en trådknapp.

Förklädesbård till Yllemuslinförkläde

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrotts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till fökläde och axelschal kan vid behov erhållas mot en avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

FÄRGKARTA TILL AXELDUK

OCH FÖRKLÄDESBÅRD

(Vuorelma och Wetterhoff)

1	Grön	nr 19
2	Mörk grön	nr 810
3	Röd	nr 848
4	Rödbrun	nr 294
5	Beige	nr 318
6	Ljusgul	nr 125
7	Gröngul	nr 189
8	Ljusbrun	nr 241

ECKERÖ

Broderi till axelschal

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrotts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till fökläde och axelschal kan vid behov erhållas mot en avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar.

FÄRGKARTA TILL AXELDUK

OCH FÖRKLÄDESBÅRD

(Vuorelma och Wetterhoff)

1	Grön	nr 19
2	Mörk grön	nr 810
3	Röd	nr 848
4	Rödbrun	nr 294
5	Beige	nr 318
6	Ljusgul	nr 125
7	Gröngul	nr 189
8	Ljusbrun	nr 241

Ålands Marthadistriktets hemslöjdssektion har anförtroddt uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till fökläde och axelschal kan vid behov erhållas mot en avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistriktets kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

KVINNODRÄKTEN

KJOL

Bårdkjol enligt vidstående randning

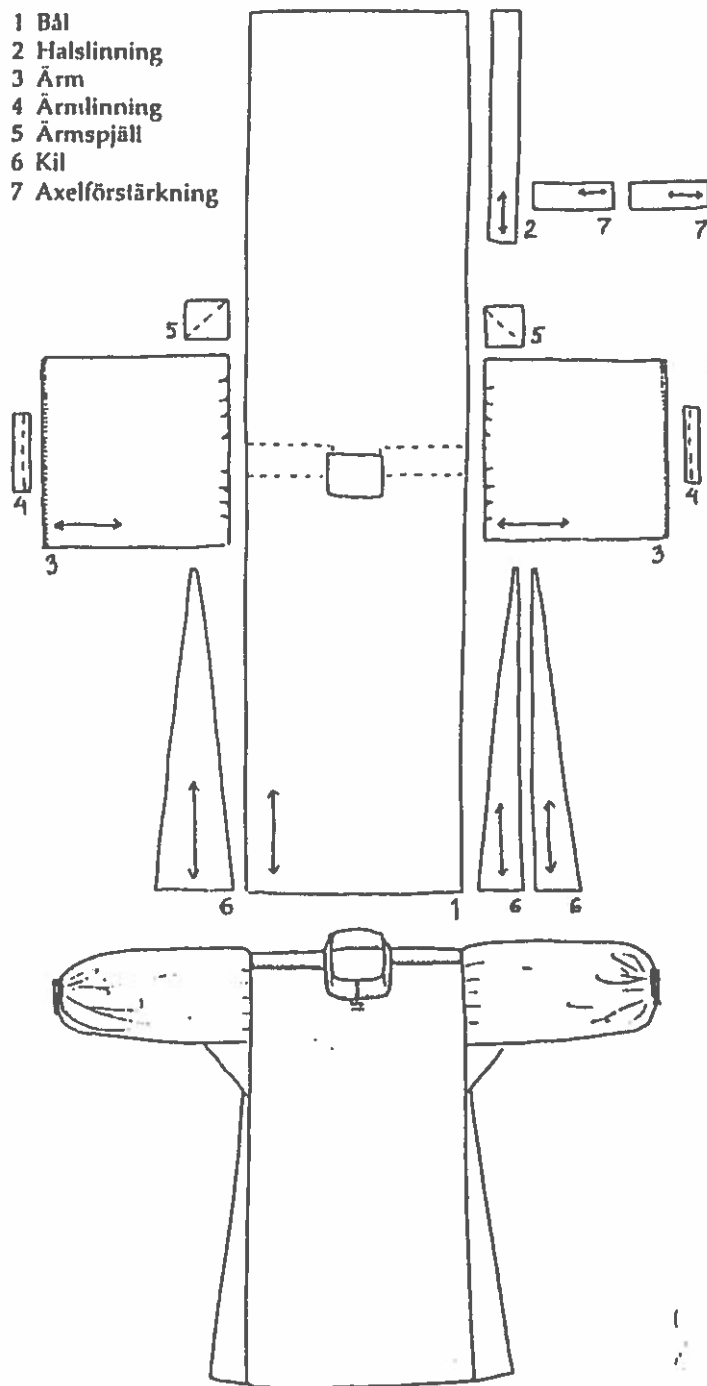
Veckas åt var sida med ett brett (utvänt motveck) flatveck fram (12 cm i övre kant)öppning inuti vänster sida av flatvecket vecken som bör vara svagt utålställda möts i ett motveck mitt bak (veckens antal 7 från varje sida + flatvecket)

Kjolens längd nedanför bården skall vara minst 10 cm och hela kjolen så lång att den når till vristen och absolut inte högre än 15 cm från golvet. Vid behov får man sko kjolfällen.

SKJORTOR, III

'Helsörk' med kilar infällda i sidsömmarna.

ECKERÖ

A.V.S.-6

g, h Tröja, Hammarland-Eckerö

Den åländska STORSCHALEN

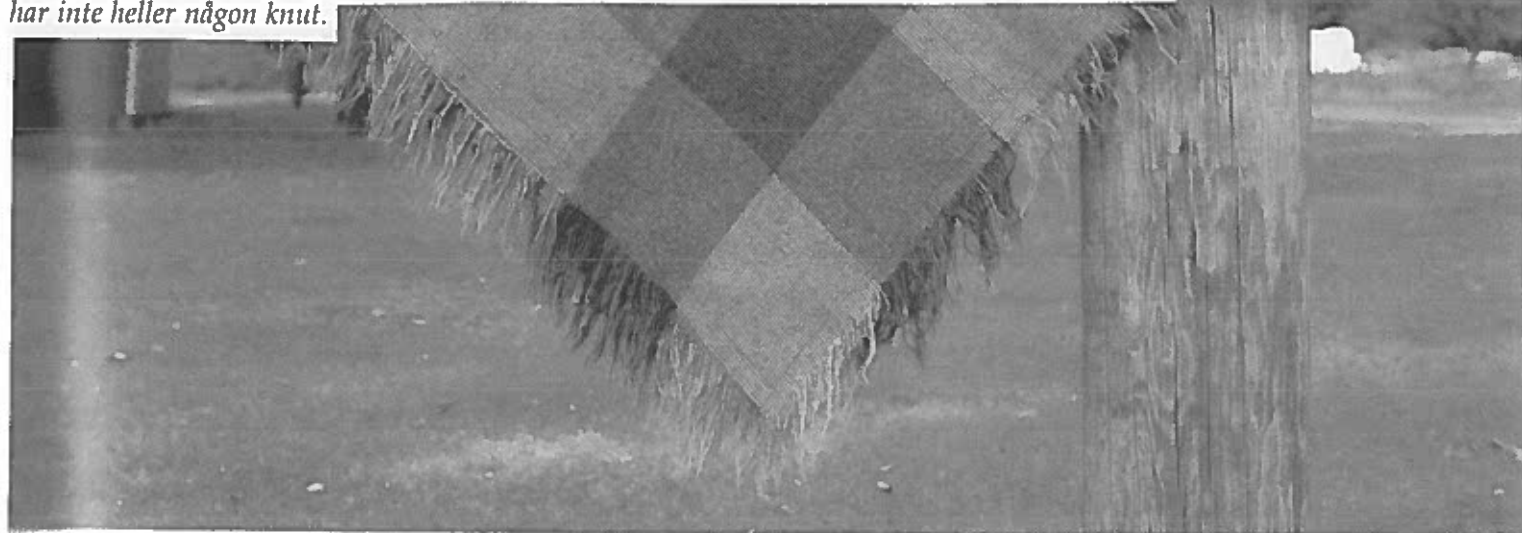
År 1995 godkändes en gemensam folkdräktschal för Ålands kvinnodräkter. Originalen kommer från Norrgårds, Tärnebolstad, Finström. Här visas den nyvävda schalen av Inger Mörn, iklädd den gamla saltviksdräkten från 1876, den mest autentiska av landskapets folkdräkter. Schalen finns bland bokens beskrivningar under namnet Amalia Charlotta, sid. 25.

ÅLANDS MARTHADISTRIKTS
HEMSLÖJDSSEKTION

Amalia Charlotta

Originalen tillhör Rainer Kronstam, Norrgårds i Tärnebolstad. Den schal som är godkänd att bäras till de åländska folkdräkterna är en kopia av denna schal men med natursvart ullgarn i stället för det blåliga garnet i originalet. Schalen är vävd i ett stycke och av tvåtrådigt handspunnet ullgarn. Färgerna i den gamla schalen är ljusgrått, vitt och mörkt blåligt. Den 7 cm breda fransen runt om är gjord av varp- och inslagstrådar. Franstrådarna är inte tvinnade och har inte heller någon knut.

Vävbeskrivning

Beskrivningen nedan gäller inte originalet utan schalen i den form som den godkänns som "storschal" att bäras till de åländska folkdräkterna.

Storlek: 154 x 154 cm + 7 cm frans.

Schalen vävs i två våder.

Teknik: Tuskaft med färgeffekt (se Klara)

Sked: 70/1

Täthet: 7 trådar per cm i varpen och samma i inslaget.

Antal trådar: 552 + 8 trådar för vävning av fransen.

Vävbredd: 85 cm = 78 cm + 7 cm frans.

Material: Varp och inslag av entrådigt ullgarn Nm 6 eller tvåtrådigt ullgarn Nm 12/2 eller Nm 18/2. Färgerna naturvitt, grått och natursvart.

Mönstret består av stora och små rutor, som uppkommer som färgeffekter. Stora rutan är 10,5 x 10,5 cm och lilla rutan är 2,5 x 2,5 cm. Den stora rutan består av 80 trådar, den lilla av 16 trådar. Mönstret åstadkoms genom färgbyten. Rutorna har turvis en mörk och en ljus tråd i både varp och inslag. Byte av ruta får man genom att väva två grå trådar efter varandra.

Schalen revas med en tråd i vardera färgen. Vid solvning är trådarna växelvis grå och vita. Vid övergången mellan rutorna byts ordningsföljden mellan färgerna så, att 2 mörkgrå trådar solvas efter varandra.

Inslaget är också växelvis grått och vitt. Då 2 grå trådar slås in efter varandra byter man ruta.

Reva ytterligare en varpfläta med 8 trådar och i samma längd för vävning av fransen.

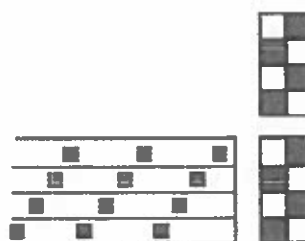
Revnota:

grått	1		2		1	1		2		1	1		2		1	1		2		1		282
vitt		1		1							1		1			1		1		1		222
svart						1		1														48
	x 8		x 40		x 8		x 40		x 8		x 40		x 8		x 40		x 8		x 22*		552	
	vänst. kant				rand				x 3				hälften av botten									

* halva rutan + 4 extra trådar för stadkanten. Dessa tråds tätare i skeden. Stadkanten gör det lättare att få en snvge och osvnlis som när våderna svs ihon

Vävuppsättning:

Solva färgerna i den ordning som anges i revnotan. Den extra varpflätan för vävning av fransen solvas i tuskaft och träns i sked ca 8 cm ytterom de övriga varptrådarna.

Inslagsordning:

Kant:	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
Bård:	1 inslag grått, 1 inslag svart	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag svart, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
Mittpartiet:	*		
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	*		
	* — * 7 gånger		
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
Bård:	2 inslag grått		
	1 inslag svart, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	1 inslag grått, 1 inslag svart	8 ggr	(tot. 16 inslag)
Kant:	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)

Väv två likadana våder så att rutorna i den senare våden upprepas i *omvänd ordning*. Då kommer mönstret att stämma. Lämna minst 20 cm av varpen ovävd mellan våderna för att bilda fransar.

Montering och fransar:

Sy ihop våderna. Fransarna bildas av inslag och varp och knyts inte.

Materialen i schalarna

Det vanligaste materialet i de äldre schalarna är ull. Bomulls- och lingarn förekommer också som varp med ullgarn som inslag. Vanligen använde man ullens naturliga färger, grått, svart och naturvitt. Ibland kompletterades väven med någon annan kulör, ofta olika toner av lila.

Fransarna

De äldsta beskrivna schalarna har oftast isydd frans. Garnet till fransarna är spunnet på olika sätt.

Schalen *Anna Kristina* har krullig frans. Det krulliga har åstadkommits genom att man spunnit två trådar åt olika håll och sedan tvinat ihop dem. Vanligt spunnet entrådigt och tvåtrådigt ullgarn användes också för isydd frans. Fransen till schalen *Klara* och en del av de övriga schalarnas fransar utgörs av förlängt inslag i väven. Stödtrådar för fransen revas i samband med schalens ränning och bommas på samtidigt med den övriga ränningen. Stödtrådarna träs i skeden på ca 12 - 15 cm avstånd från den övriga varpen. Vid vävningen går man runt stödtrådarna med

Beskrivning av vanliga fransknytningar på schalar:

Fig. 1

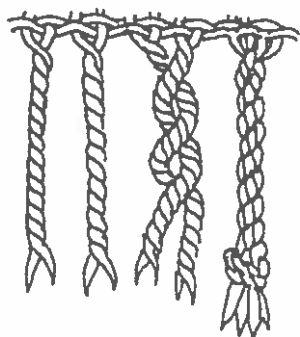

Fig. 2

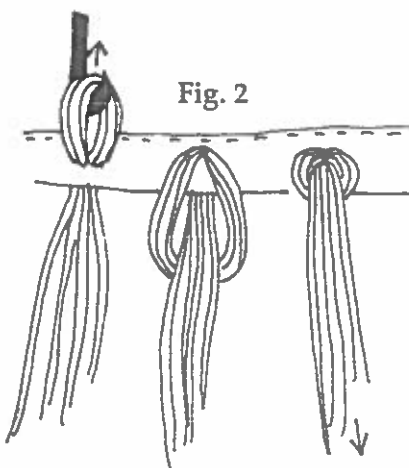

Fig. 3

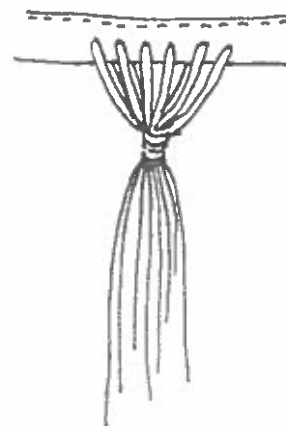

Fig. 5

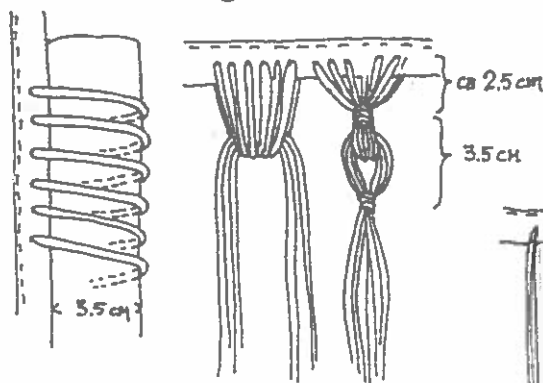

Fig. 4

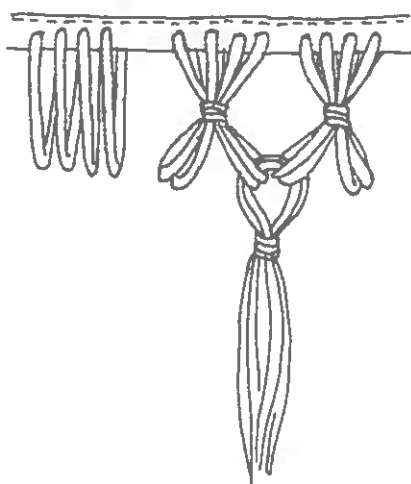
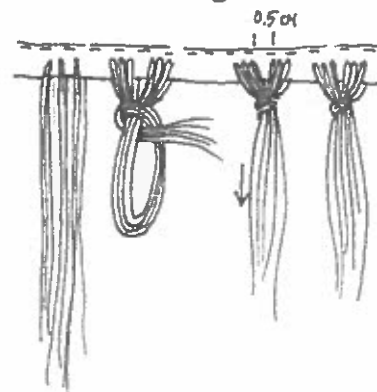

Fig. 6

ECKERÖ MANSDRÄKT

Mössa eller hatt: rund svart filthatt, svart skärmmössa eller vit sömmössa

Skjorta: av vitt linne, halvlinne eller bomullstyg

Väst: av randigt tyg i mossgrönt med smala ränder i rött, klargrönt, gult, mörklila med en 3 cm bred uppstående krage och uppslag med spetsiga vinklar uppslagen knäppes med en ankarknapp. Västen pryds med 3 par ankarknappar och knäppes omlott till höger endast en rad knapphål. Bakstycke gult.

Tröja: av mörkblå vadmal eller kläde med nervikt schalkrage, 3 rader ankarknappar på varje framstycke med tillhörande knapphål två ankarknappar i övre änden av ryggvecket samt 3 mindre ankarknappar på varje ärmuppslag.

Knäbyxor: av mörkblå vadmal eller kläde alla synliga knappar ankarknappar samt 3 mindre ankarknappar i knäsprundet.

Halskläde: fyrkantigt av svart tunt siden eller motsvarande tyg, rullas diagonalt ihop och lägges under kragen sedan görs ett slag om klädet och snibbarna stoppas under västen.

Skor: svarta med upprättstående plös och spännen eller eller släta svarta.

Strumpor: vita.

Strumpeband: mönstrat ylleband i rött, vitt och svart För begravningsändamål svart och lila.

Hängsel: mönstrade i blått, grönt och brunt.

Tobakspung: virkad i flerfärgsteknik, rött, grönt, gult och lila prydd med tofsar i snören och en tofs i botten.

ANKARKNAPPAR

6 st till kavajen fram

(3 knappar på varje sida med knapphål till kavajen bäres alltid öppen)

3 st till varje ärmuppslag

kavaj 22 mm

ärmuppslag 14 mm

BYXA , tyg som kavajen

Innerfickor, tyg samma som foder

ANKARKNAPPAR

Alla synliga i byxan (övriga vanliga byxknappar)

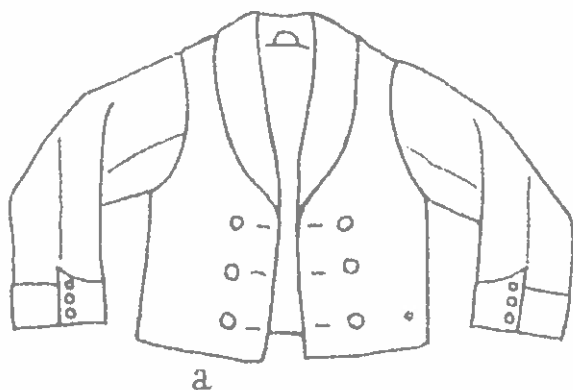
18 mm

byxsprund 14 mm

Knäspanne, efter allmän åländskmodell (se skospanne) eller vanligt slätt

ECKERÖ ROCK OCH BYXA

a

b

Halsduk: svart eller kulört sidenduk som knyts i rosett eller läggs i ett enkelt omtag. Ändarna sticks ned under västen.

Rock: (tröja) av mörkblå vadmal, med en 5—8 cm bred nedvikt krage som går långt ned och småningom avsmalnar nedåt. Den har tre par stora ankarknappar i två lodräta rader. Ärmarna har uppslag, som vid övre sömmen är 8 cm breda och i en båge svänga sig mot undre sömmen där de är 12 cm breda. Tre små ankarknappar är sydda vid undre sömmen. Rocken har inga ytterfickor men söm under armen, mittelsöm och svängda sidesömmar i ryggen. Vid sidesömmarnas nedre del bildas fastsydda skörtveck c. 8 cm på var sida om mittelsömmen. En stor ankarknapp sitter vid vardera skörtveckets övre ända. Rocken når till höfterna.

Knäbyxor: av samma tyg som rocken, sydda med en bred lucka intill sidorna, knäppt med 4 stora ankarknappar, sneda ficköppningar under luckan. På utsidan av knäna ett sprund med 3 små ankarknappar som kan knäppas och knälinning med mässing- eller silverspänne, modell Finström.

Byxorna kan sys utan knälinning, mera åtsittande, med sprund på utsidan och 3 små ankarknappar som knäpps, modell Saltvik.

Strumpor: vita eller ljusgrå.

Strumpeband: mönstervävda ylleband.

Skor: svarta med spänne och över vristen uppstående plös.

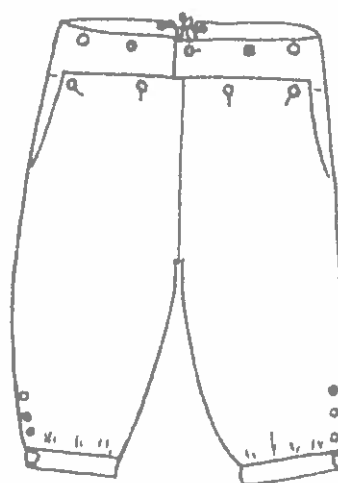
Huvudbonad: en rund svart filthatt, svart skärmmössa med läderskärm eller svart läderkaskett, vit sömmössa.

e

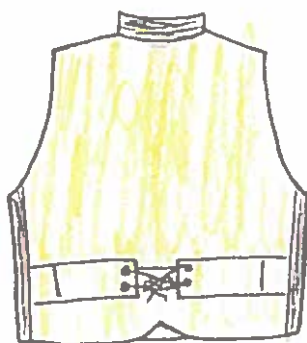
f

ECKERÖ VÄST

g

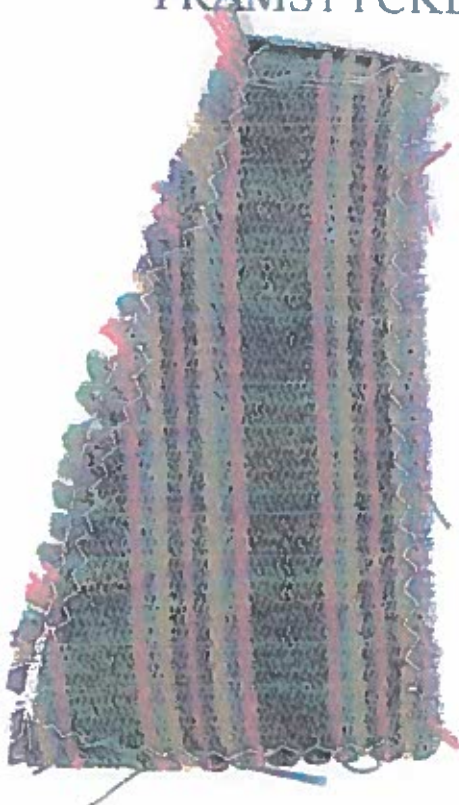
h

Väst: av randigt tyg med 1 cm mossgröna bottnar och ränder i rött, ljusgrönt, gult, gredelint, rött, gredelint, gult, ljusgrönt, rött (hela randen omkr. 1 ½ cm) med 3 cm uppstående krage, spetsvinkliga uppslag med en knapp genom uppslaget. Uppslagen går djupt ned (25 cm till första knappen från linningen). Knäpps med 3 par ankarknappar (20 mm diameter) i två lodräta rader. Snett ställda fick-klaffar. Ryggstycket av gult bomullstyg tillsnört med gult band som går genom tränsar med två hål.

ANKARKNAPPAR

FRAMSTYCKE

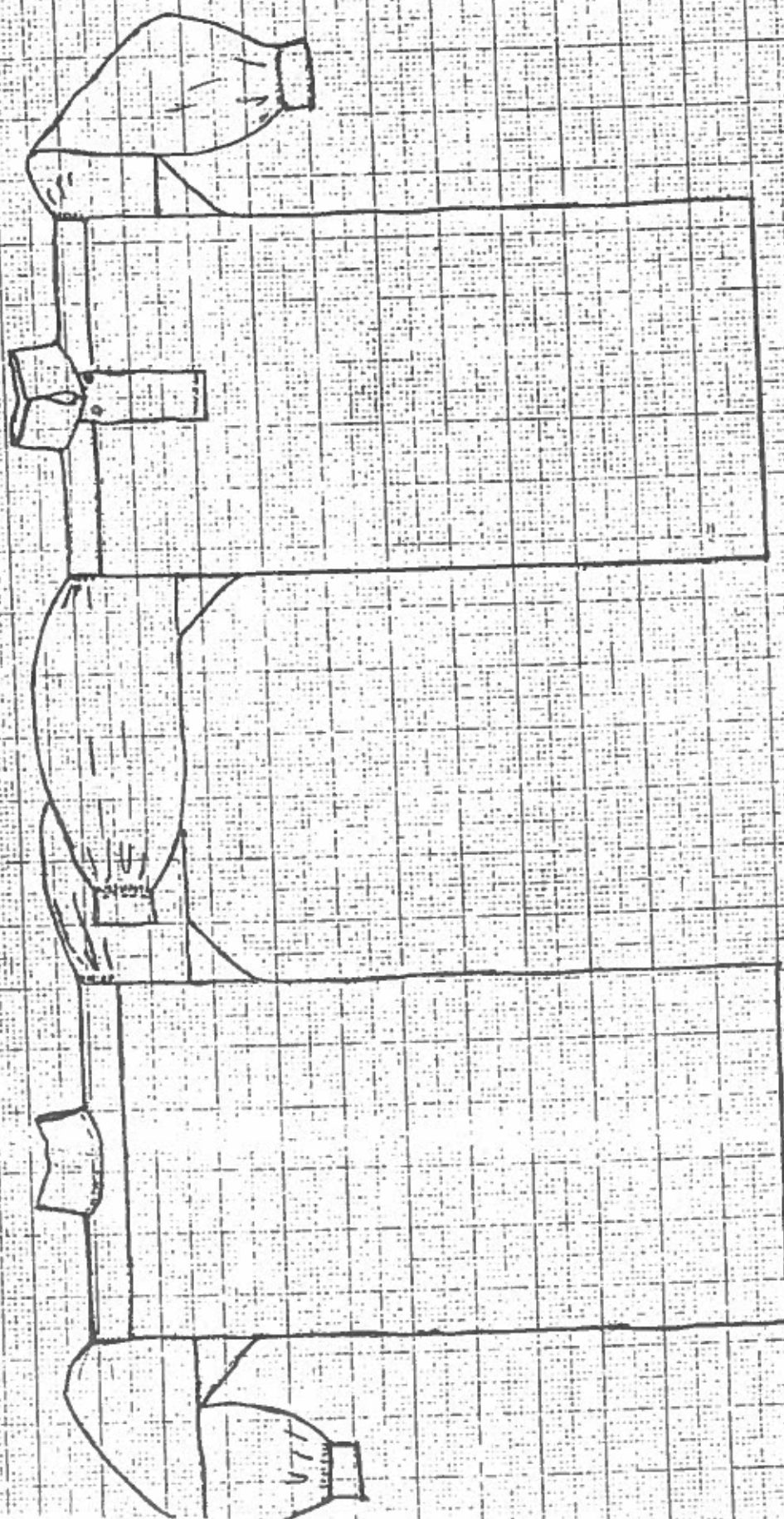

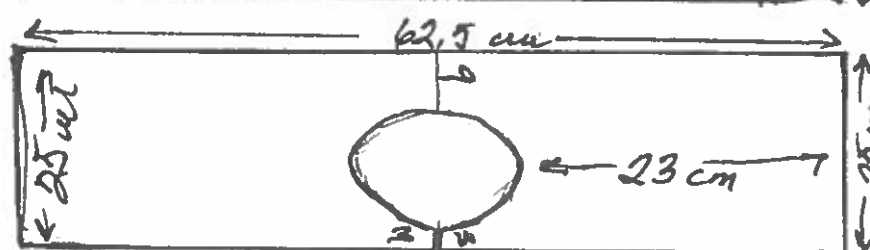
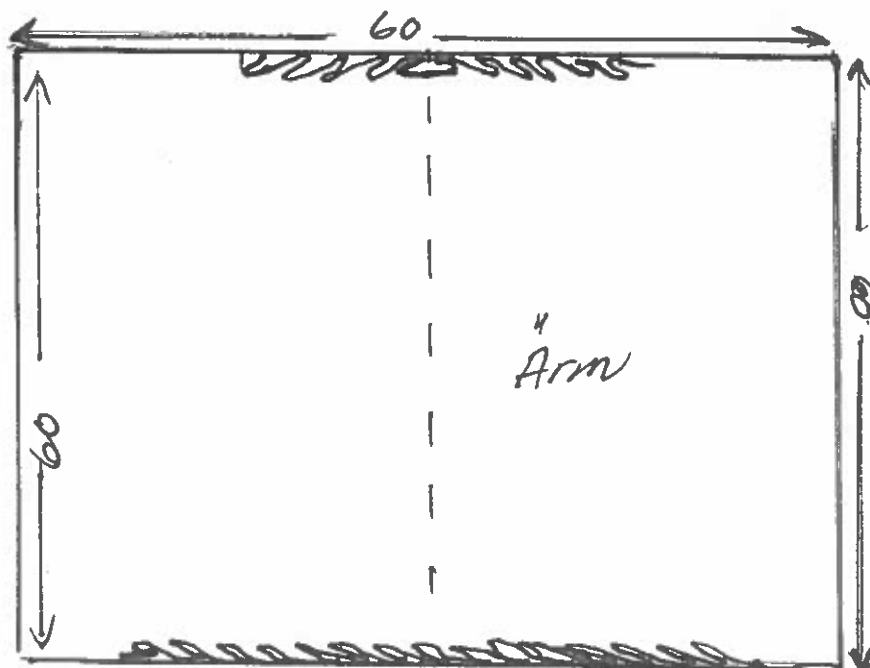
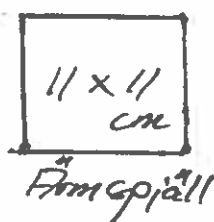
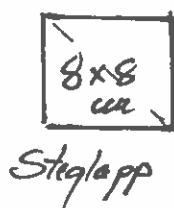
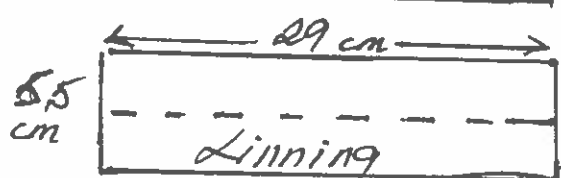
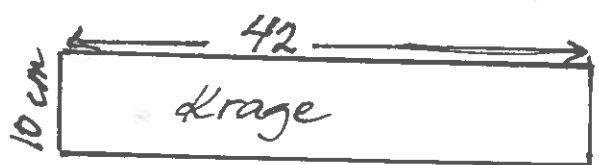
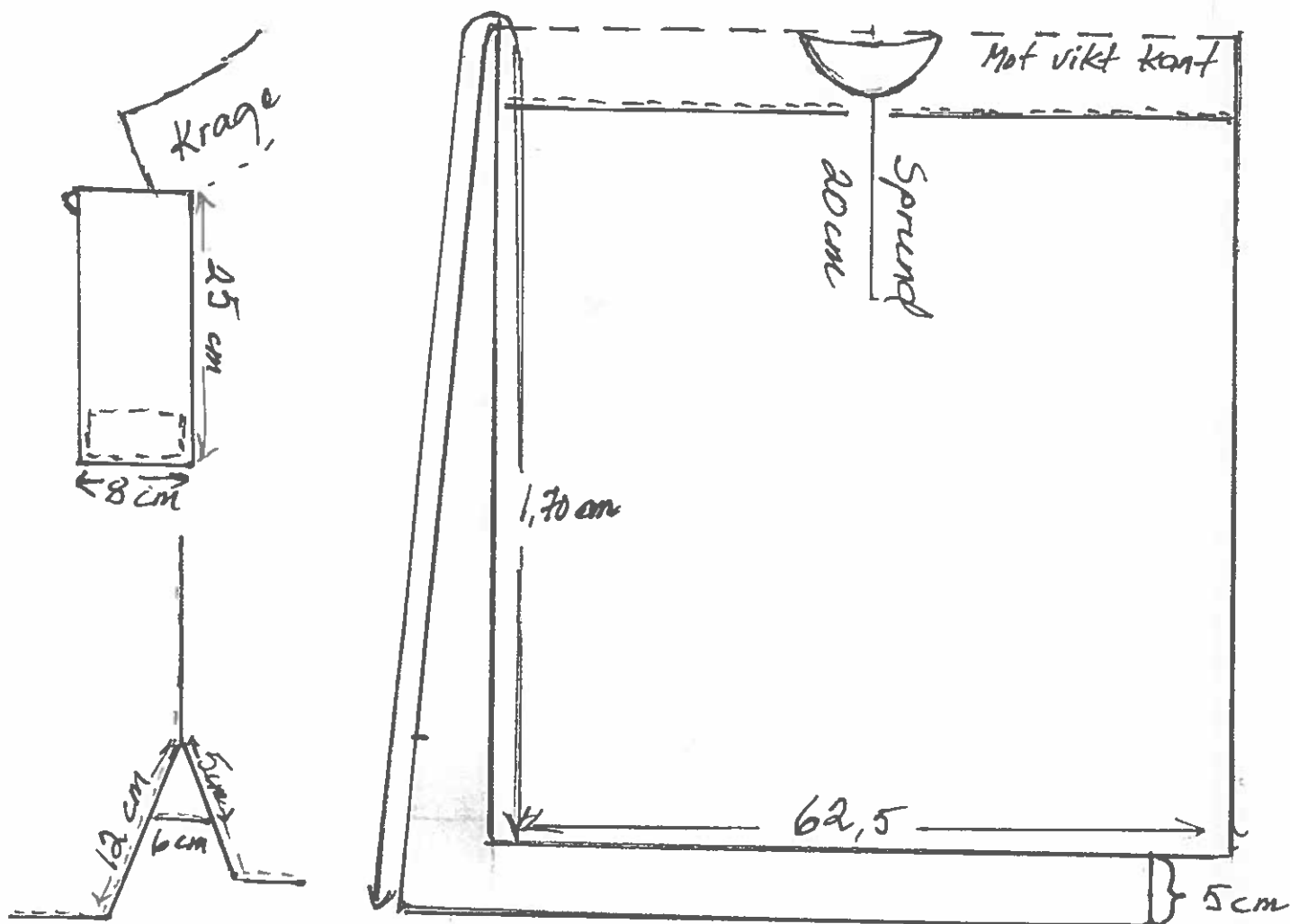
Detta skjortmönster används till
alla mansdräkter på Åland.

NOV 1882

Bredgumsskjorta

Bushöle 1882

OK påsydd

MANSSKJORTA

Ålands Museum

MANS SKJORTA

Mönsterstorlek på tillskärningsplan

$$\text{Storlek 52 } \frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2} = \frac{125}{2} = 62,5 \text{ cm}$$

$$\text{Egen storlek. } \frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2}$$

Sömnad

Alla sömmar sys med 1/2 cm bred fällsöm. Alla delar klipps trådraka.

Ärmar: Veckgrupp med ett 3 cm brett utåtvänt motveck i mitten och 4 st. 1,5 cm breda veck åt var sida.

-5 cm bred linning, smålagda veck mot linningen, åt ett håll.

-"Sprundklaffen" 26 cm lång och 6 cm bred.

-Krage med rundade hörn.

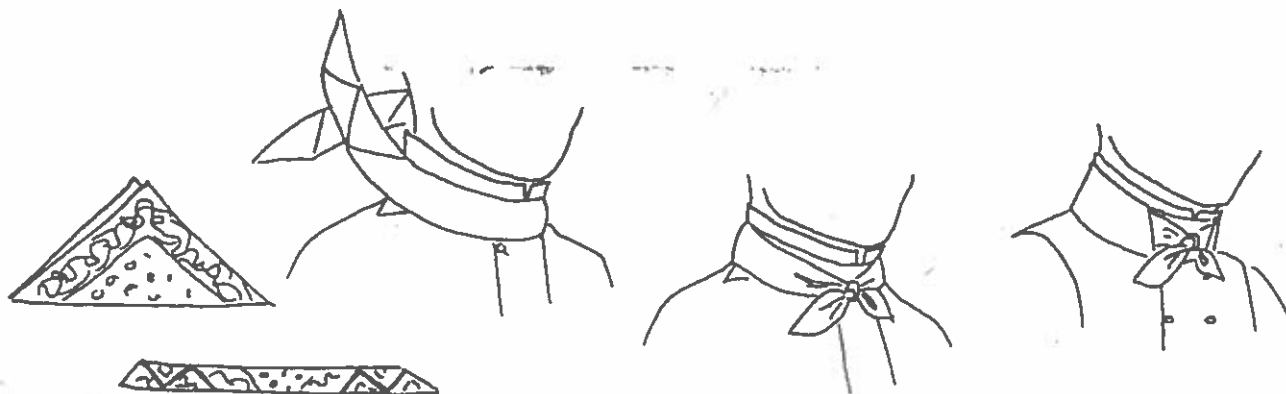
Skjorta: av vitt linne eller bomullstyg, sydd med nedvikt krage med vinkelräta hörn, axelstycke och ärmspjäll. Ärmen är vid axeln rynkad i 5—6 cm grupp samt rynkad nedtill mot ärmlinningar som knäpps med en trådknapp.

I mansdräkten började halskläden användas omkring sekelskiftet 1800. De finaste halsklädena var av silke och i enklare sammanhang användes halskläden av kattun. Halsklädet är kvadratisk eller trekantigt. Det viks så att det blir avlångt och knyts utanpå kragen. Kragen kan bäras uppstående eller vikas ner över halsklädet. Kläden kallades ibland för näsduk, trots att de aldrig användes att snyta sig i.

Halskläden av siden har ofta repad frans och behöver inte fällas. Halskläden av kattun var förr av ett tyg med avpassat tryck. Eftersom det numera är svårt att finna ett sådant tyg, kan det ersättas med ett tyg i metervara, som har samma färg och samma typ av tryck som originalet. Klädet fällas med en smal dubbel fäll 0,4 cm bred. Sy med fällstyg och använd gråbrun lintråd.

På senare tid har det spridits ett

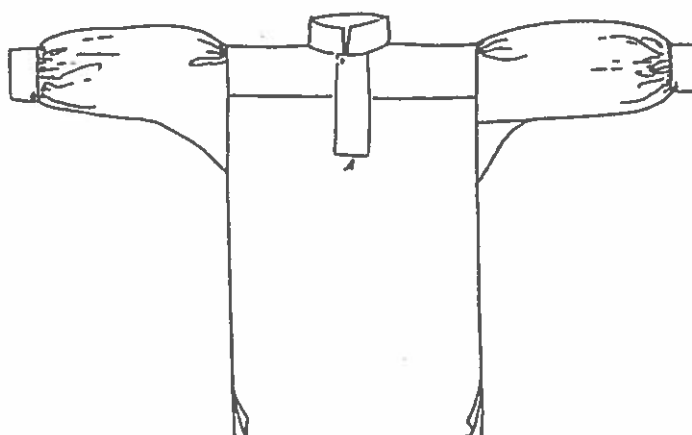
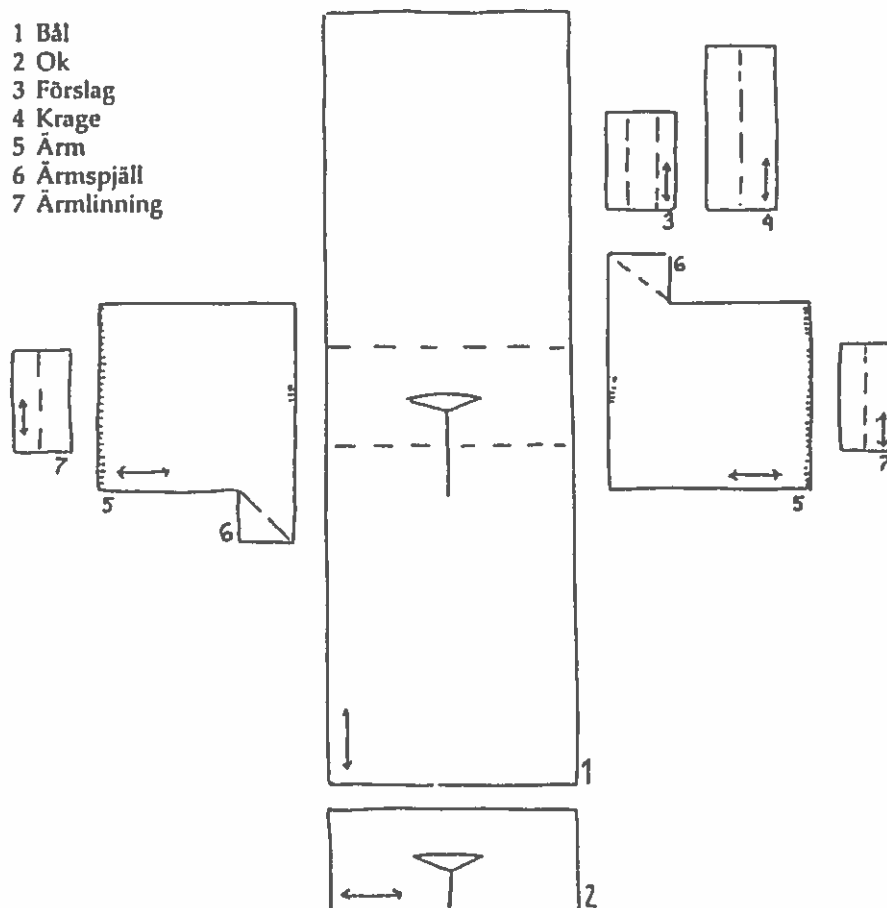
bruk, att låta ett kattunskläde, kalla snusnäsdruk, hänga ut ur byxluckar. Att göra så hade ansetts högst opassande förr och bör inte förekomma nu heller. Den som ville torka sveten ur pannan använde skjortärmarna och snöt sig gjorde man i fingrarna!

SKJORTOR, II

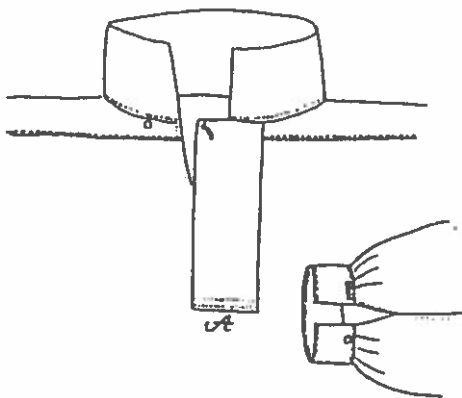
Herr

- 1 Bål
- 2 Ok
- 3 Förslag
- 4 Krage
- 5 Ärm
- 6 Ärmspjäll
- 7 Ärmlinning

SKJORTOR VI

Sena typer av linneplagg har knapp och knapphål. Knappen är av metall, porslin, ben eller är sydd av tråd. Linneplagg med förslag knäpps med knapp och knapphål.

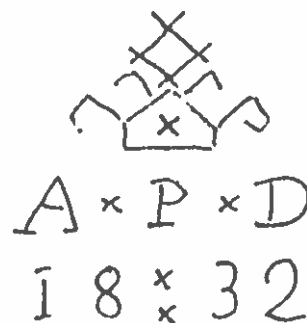
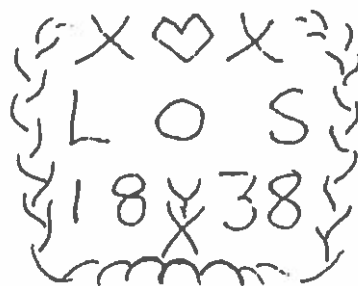

Placering och sömnad av knapphål

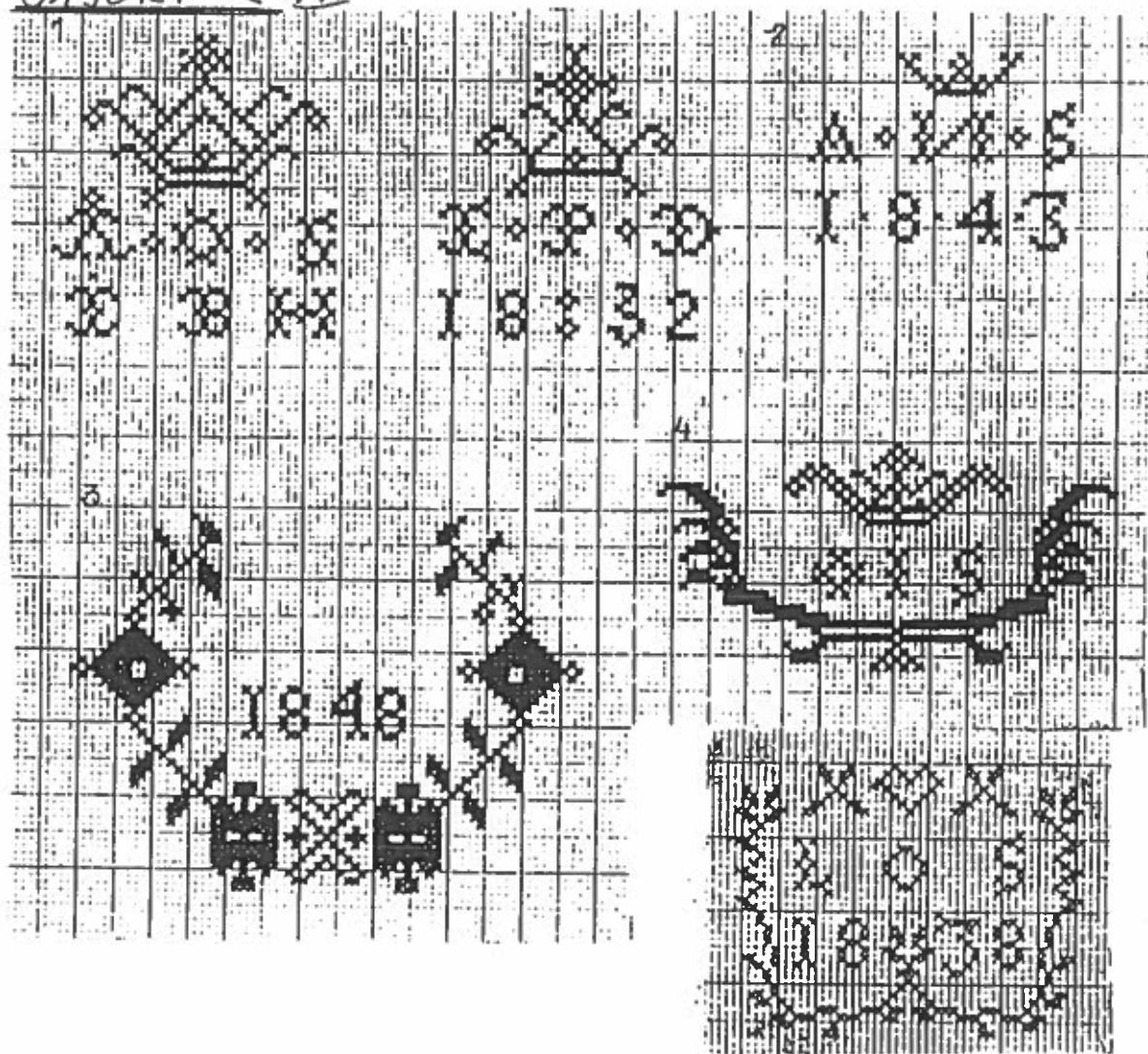
På linningen eller kragen placeras i regel knapphålen 0,5 cm ned, parallellt med fastsättningen och 0,5 cm från kortsidorna. På förslaget är knapphålet placerat i det högra fria hörnet och ofta sitter det snett. Längden på knapphålen är 1,5–2 cm.

På linneplagg kan knapphålen sys på två olika sätt, antingen med sol eller träns i ändarna. Båda sätten tycks ha varit lika vanliga. De har ofta lika sömnad vid kortändarna, men undantag finns.

MONOGRAM FÖR SKJORTOR

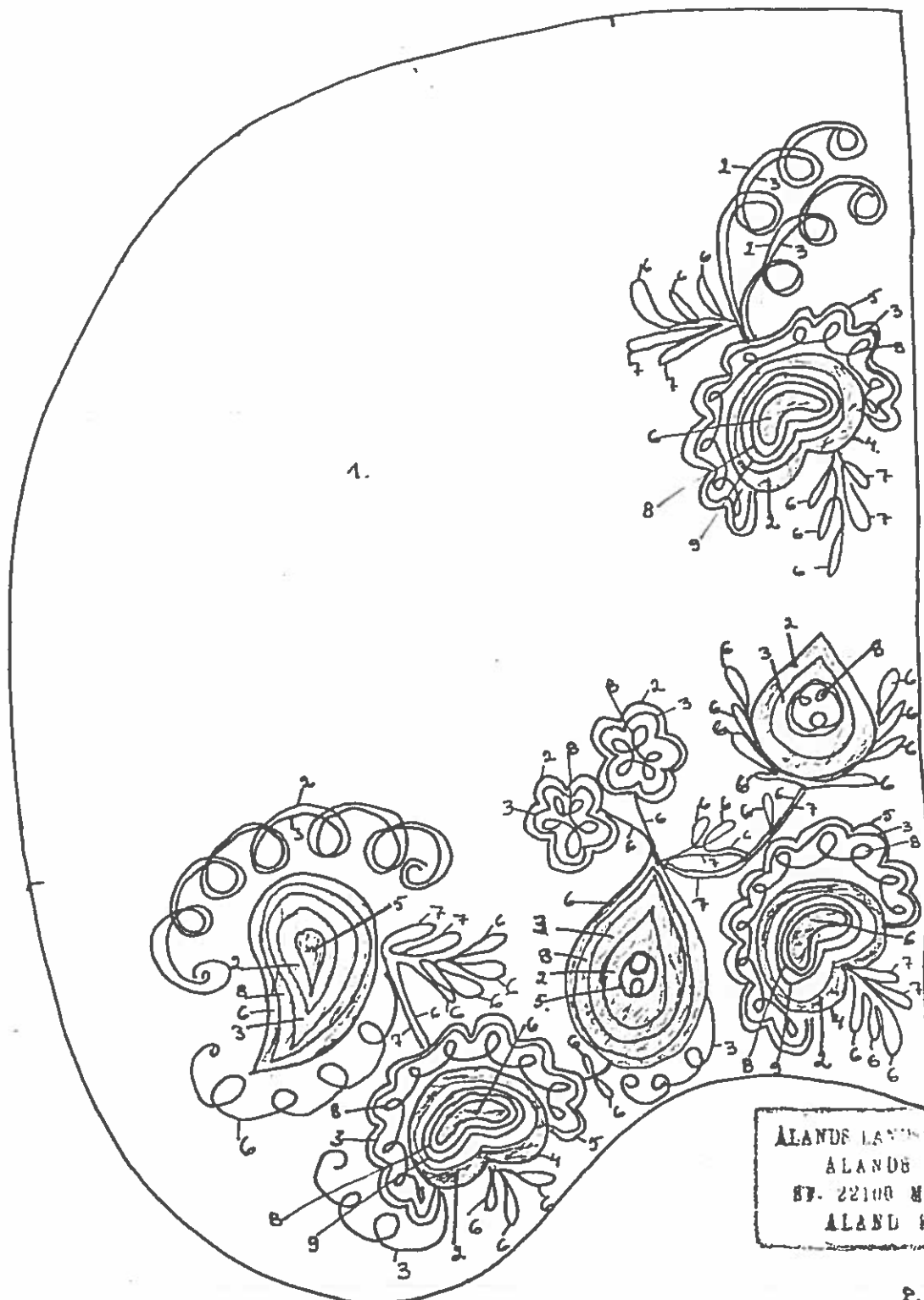
SKJORTOR VII

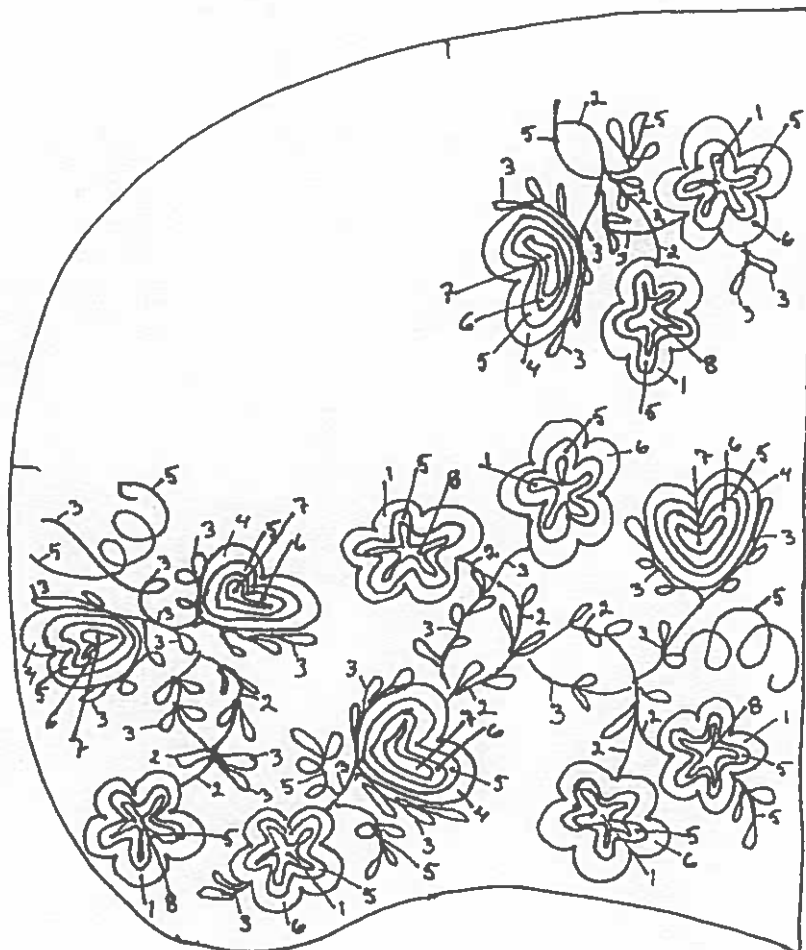
MONOGRAM
FÖR SKJORTOR

TAMBUSSÖM
EFTER PÄRLQ. KORTA

1. RÖTENFÄRG	ROSA	761
2. RÖD		498
3. ORANGEGUL		922
4. SVART		310
5. BRUN		839
6. BLÅ		931
7. LJUSGRÖN		369
8. GUL		726
9. VIT		712

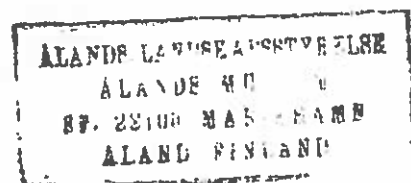
ALANDS LÄNDELIGHET
ALANDS 48
ST. 22100 MARSHAM
ALAND FINLAND

TAMBURSON
ENL. MOULINE G. KARTEN

BOTTENFÄRG RÖD 3328

1. GULT 445
2. GRÖNT 905
3. LJUSGRÖNT 3348
4. ROSA 948
5. RÖT 347
6. --- (LJUSRÖD) 3328
7. SVART 310
8. VILA 327

LÅN 164 (AV HJÖRDN ERIKSSON)

ECKERÖ, Torp.

FÄRGER TILL BINDMÖSSAN
EFTER PÄRLG. KARTA

NR 1. FÄRAN 898

NR 2. RÖDBRUN 556

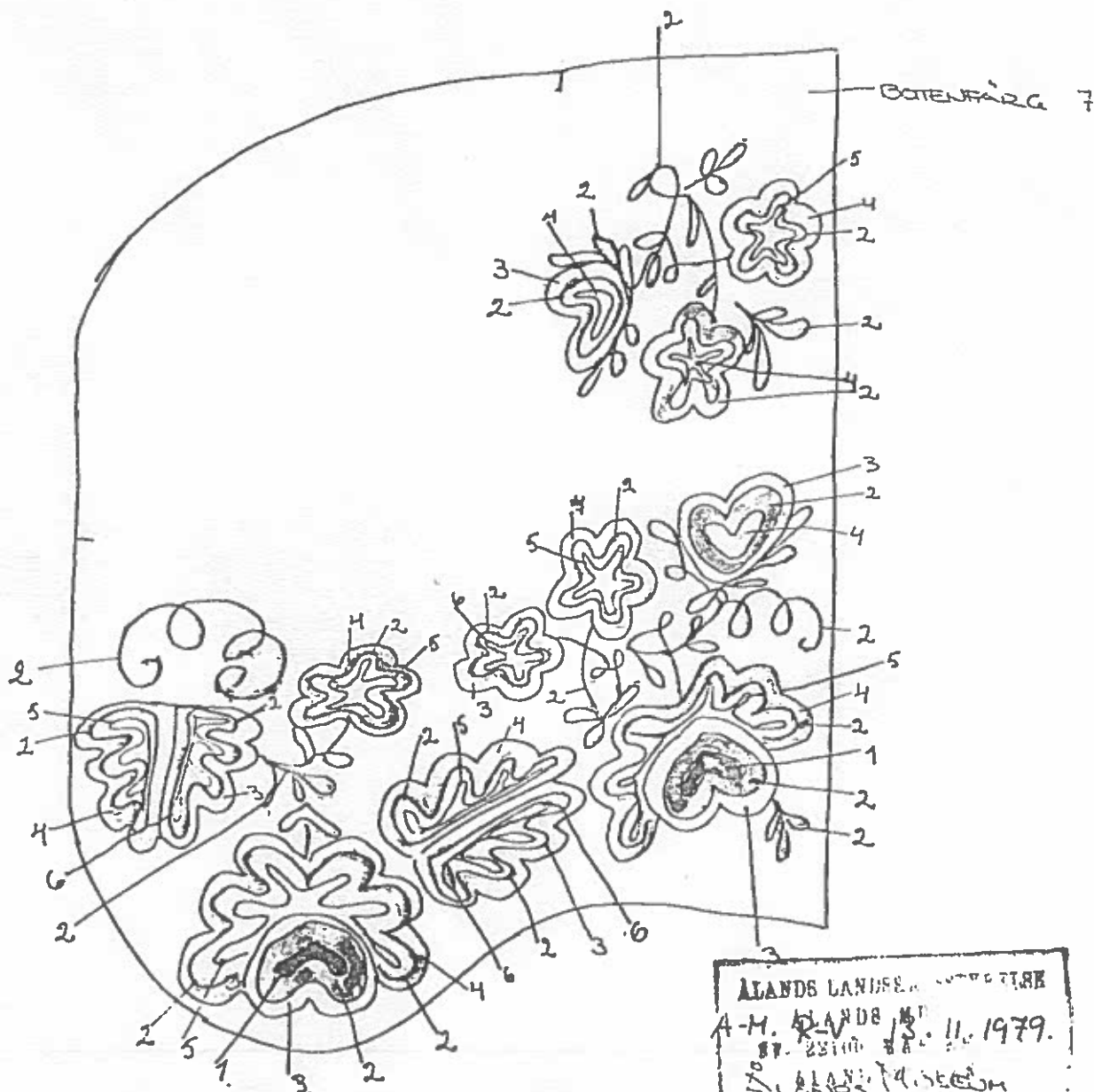
NR 3. ROSA 818

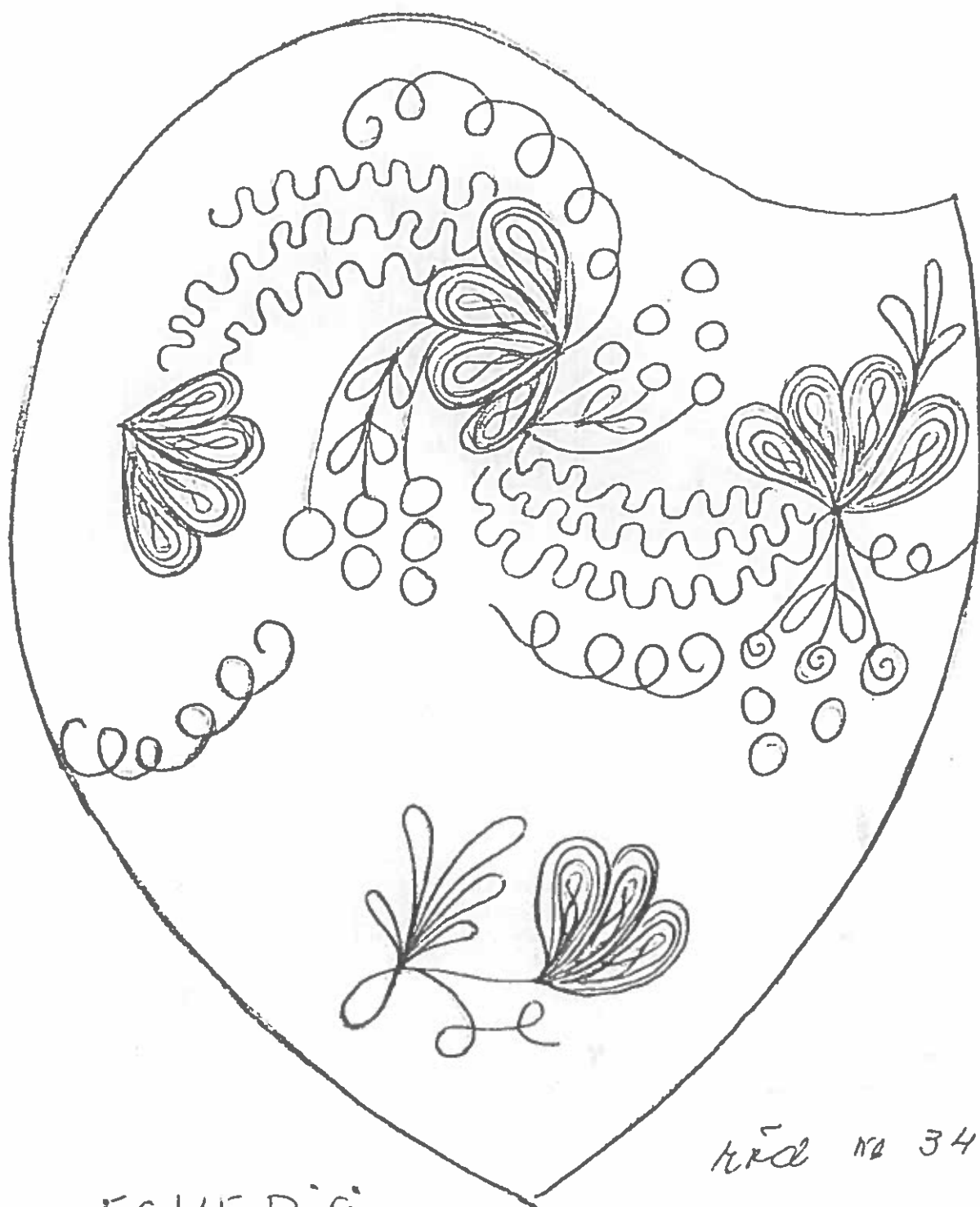
NR 4. GUL 726

NR 5. GRÅLILA 3041

NR 6. LUGGRÖN 368

NR 7. BOTTENFÄRG GRÖN 367

ECKERÖ

Krö 112 347

blomman:

1	Krö 112	347
2	Krö 112	225
3	grö-grön	504
4	orange	758
5	grön	3052
6	beige	212

ECKERÖ

ECKERÖ⁴ K. 5564.

TANDUR SÖM

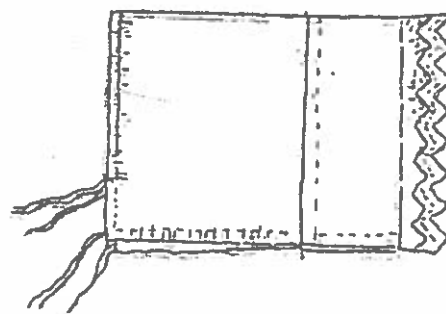
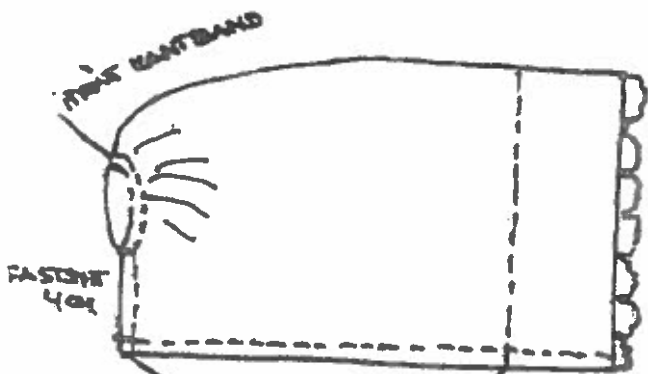
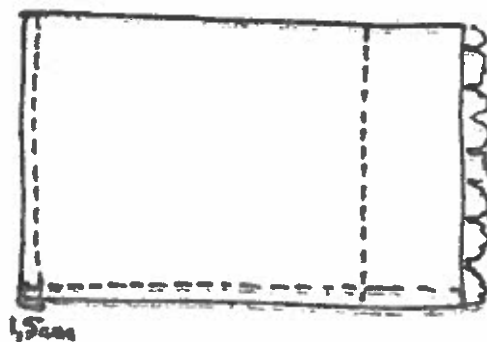
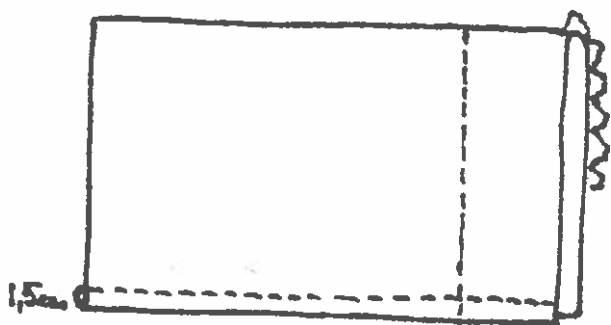
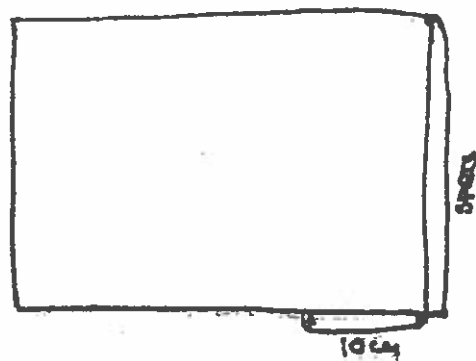
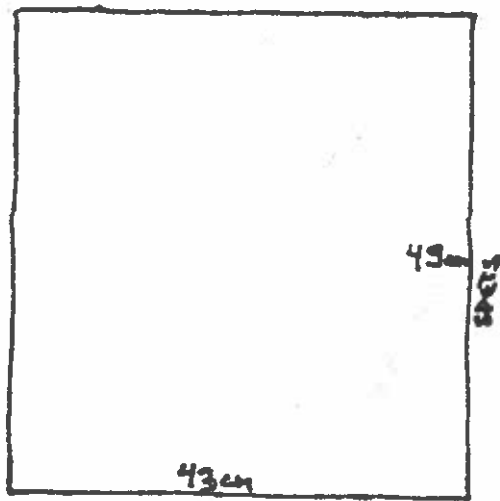
EFTER PÄRLG. KÄRRA

1. GUL 727	5. RÖD 754
2. RÖDBLÅ 922	6. SVART 310
3. RÖD 349	7. GRÖN 937
4. RÖDLILA 3687	8. LÅNGGRÖN 471
- BOTTENPÄRGA ECKU (BEIGF)

ÄLANDS MUSEUM
15 1 1980

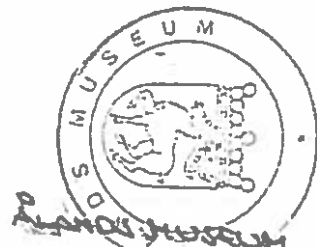
15.1.1980. A-H. R-V.

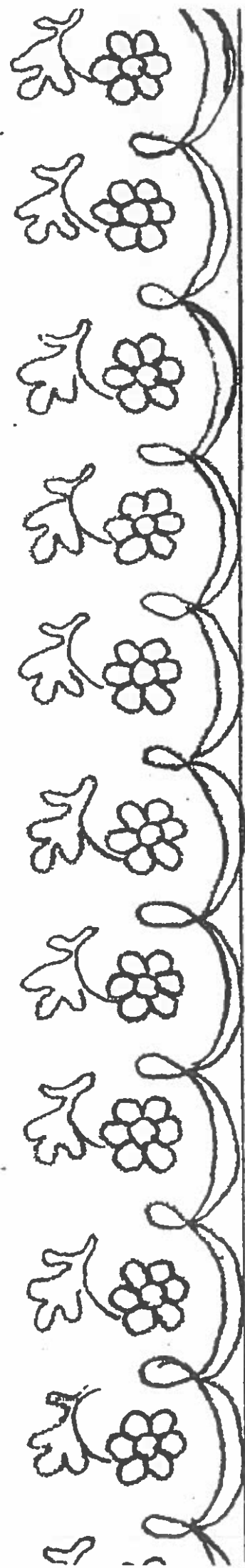
"LÄRFTSHATT"

ITÄRE
KANTEBAND FRÅN BÅDA HÅLL.
EN KVAPP I KITTEN

FÄLLAÖRNA MEDBÄKNADE

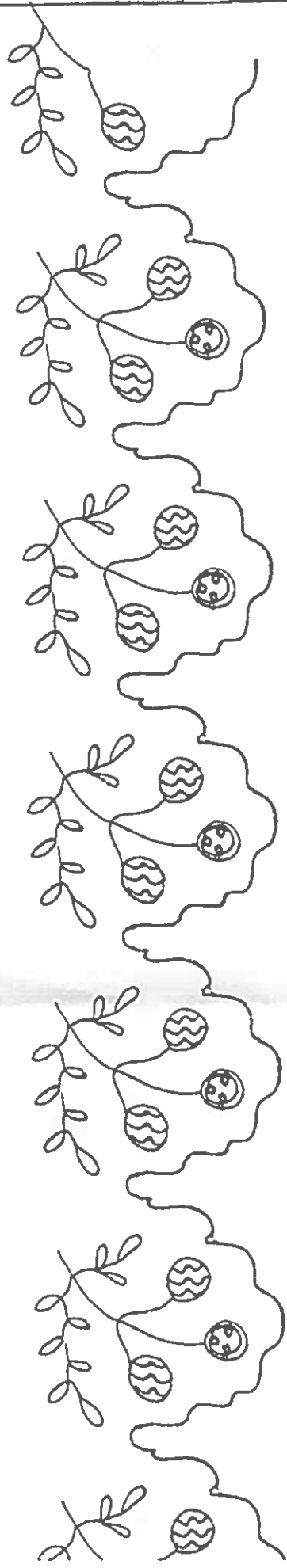

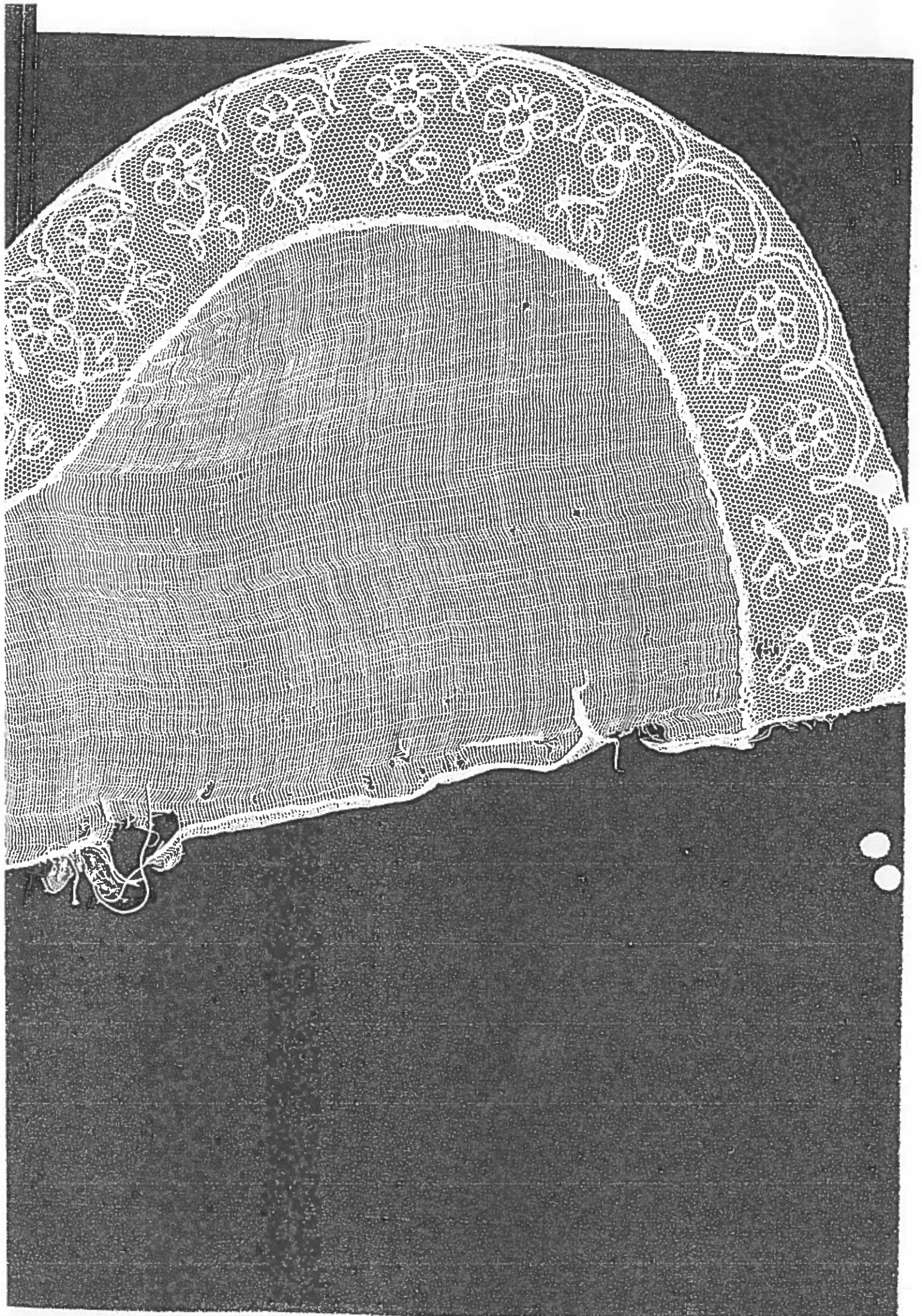
ÅLANDS LANDEKAPSTYRE
ÅLANDS MUSEUM
PÅ 22100 MARSHALL
ÅLANDS PIVERN

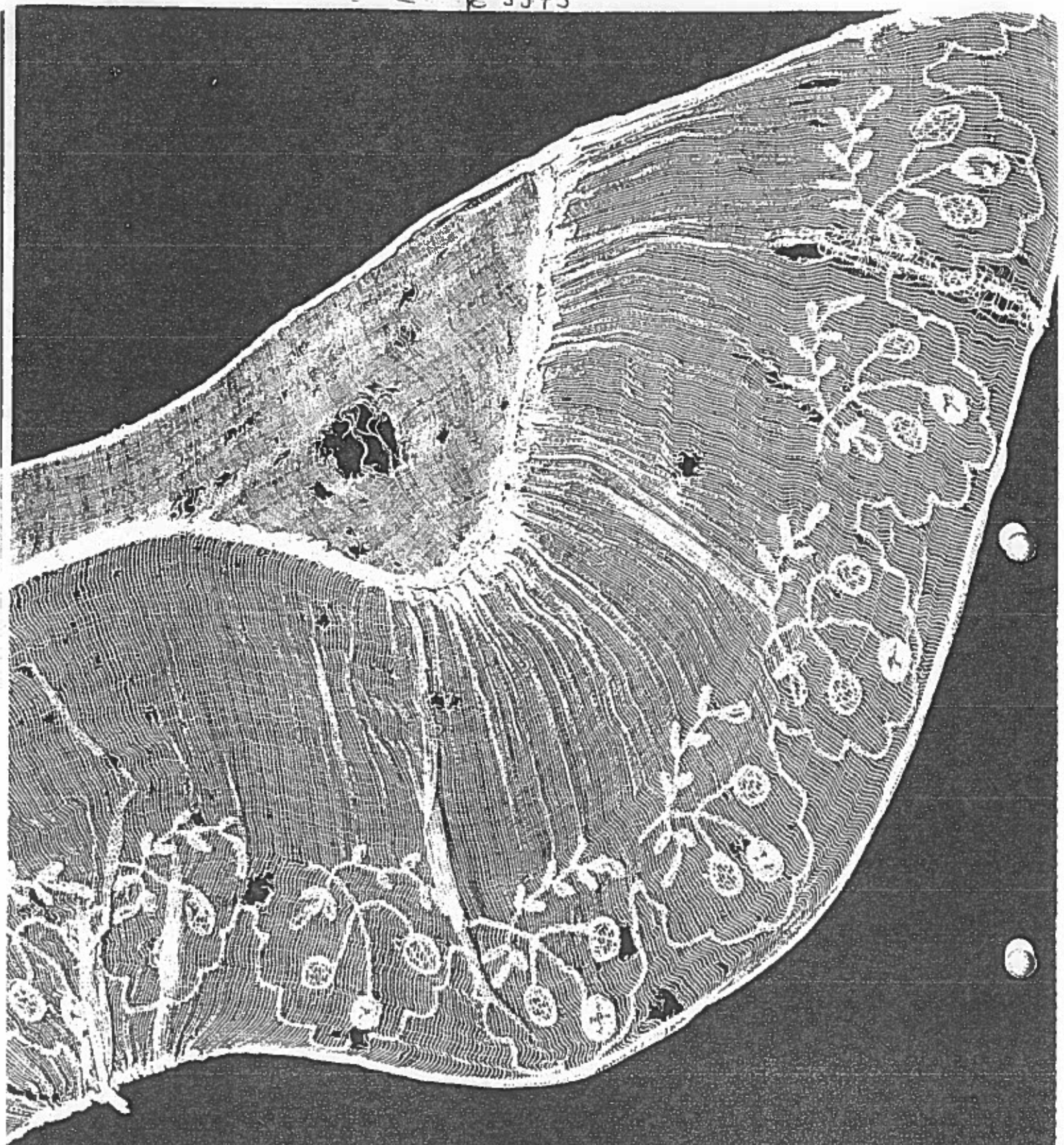
ORIGIN.

RINKAS

K 5575 ECKERÖ ÅLANDS MUSEUM 8.7.1987
KEDJESTYGN PÅ HOLL A-M R-V

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 1 (4) Skala 1:1
-----------------	---	-----------------------------

SÖMNADSBESKRIVNING

MATERIAL 30 × 6cm blekt linne?, tuskaft, täthet ca 25-25 tr/cm
70 × 14cm finmaskig bomullstyll.
Lintråd 60/2 till sömnad.
Bomullsgarn 20/2 till tyllträdning.

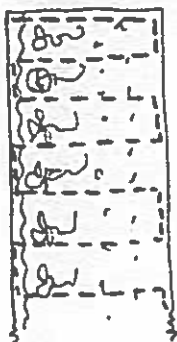
BEREDNING Allt material skall krympas före sömnaden.
Tyllen bör trädas före krympning, då det är lättare
att träda i styvare material. Beräkna krympmån.

STORLEKSANPASSNING Detta stycke är stort och passar till en liten
mössa. Storleken anpassas vid sömnaden.

TILLKLIPPNING Ovanstående material är beräknat utan sömsmån och
krympmån.
Beräkna 0,3cm sömsmån på linnedelens svängda sida,
ingen sömsmån på den raka delen.
Beräkna 1cm runt tyllremsan.

TYLLTRÄDNING

Mönsteröver- förning

Trädning

Träckla fast tyllen på mönsterpapperet, enligt skissen

Eller

Rita av mönstret på ett glansigt, styvt tyg i mellan-
ljus färg (ex rosa taft) med smal vattenfast sprit-
penna.

Träckla fast tyllen på detta, enligt skissen.

Förflytta sedan mönsterpapperet så att mönstret blir
spegelvänt från mitten.

Trädningen är utförd i varje hal och följer halraderna.

Någon fästning av tråden finns inte, ibland ligger
trädningen omlott 1-3 hål.

Träd med tapisserinål och enkel tråd.

Träd efter de avritade konturerna enligt följande:

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 2(4) Skala 1:1
-----------------	---	------------------------

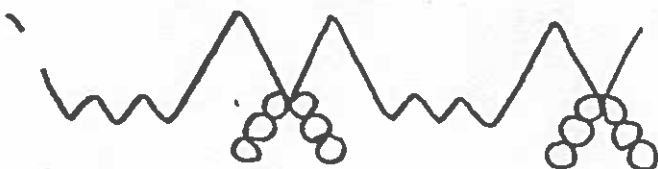
TRÄDNINGARNA SKALL FÖLJA HÅLRADERNA I TYLLEN

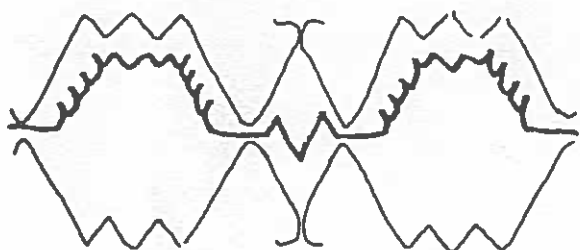
Träd ett zick-zackmönster.
"- på det förra.

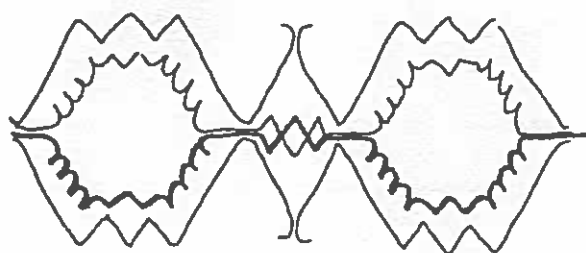
Träd först en sammanhängande trädning
från figur till figur. Cirklarna trädas
enligt A B C.

Träd sedan andra sidan likadant.

Mönstret inuti figurerna trädas på
samma sätt som ovan.
Obs mönstret i romben.

Blommorna inuti figurerna trädas som
8:or.

Stjärnor ovanför varje figur och i varje
cirkelfigur utom de fyra i mitten.

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ügo	Blad 2(4)
-----------------	---	-----------

TRÄDNINGARNA SKALL FÖLJA HÅLRADERNA I TYLLÉN

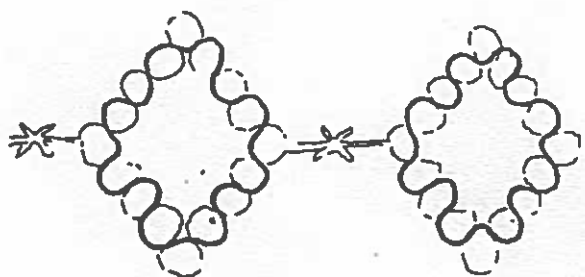
Två raka rader med zick-zack emellan.

Träd först en sammanhängande trädning från figur till figur.

Träd sedan den andra sidan likadant.

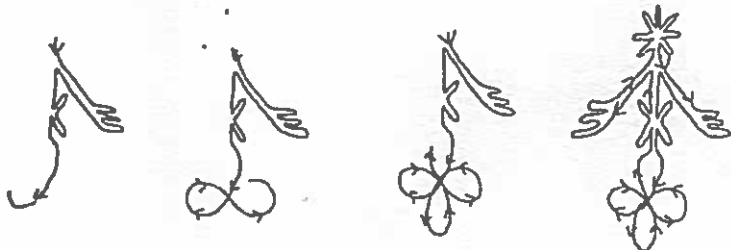

Träd slutligen en tråd i varje figur. Det har nu bildats 5 cirkclar på varje sida av romben. Originalet har hål i varje cirkel, bortklippt eller bortnött tyll.

4 blommor på mitten och en i var sida trüdes endast med konturtrådar.

De övriga blommorna mellan romberna, skall ha fyllda kronblad. Det bildas ett hål i mitten på var blomma.

Dessa blommor trüdes med en sammanhängande trädning, enligt pilarna. Originalet har hål i vart kronblad

En trüdning i varje romb.

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 3(4) Skala 1:1
-----------------	---	----------------------------

Då jag bedömer detta stycke som eventuellt omsytt och tvättat, föreslår jag att stycket sys och pressas som ett annat tyll-trätt stycke från Jomala.

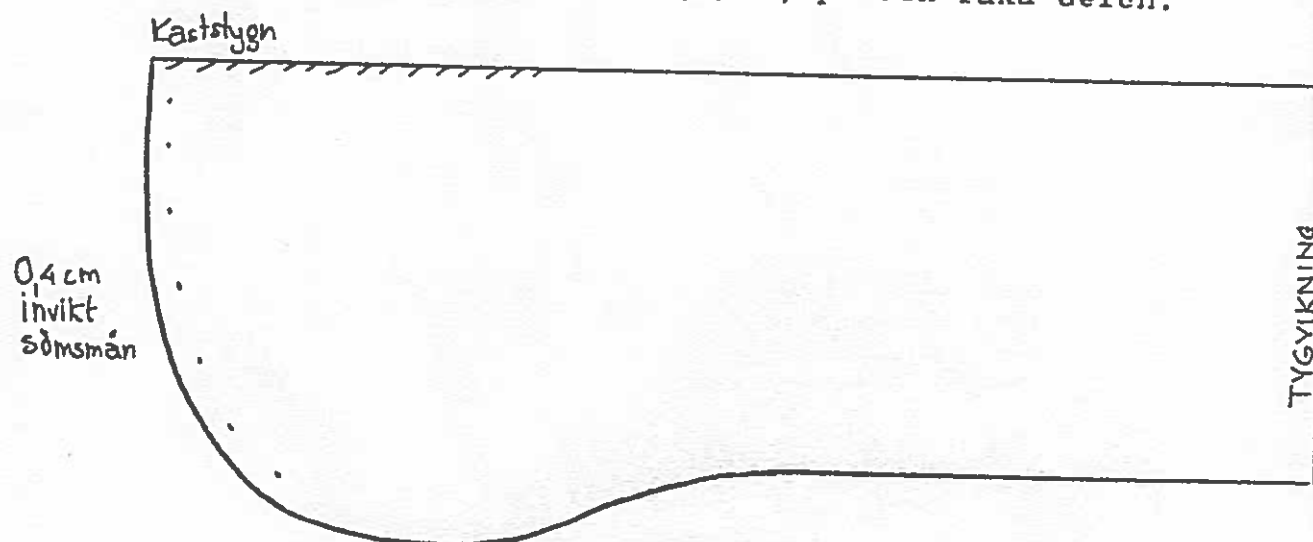
SÖNNAD

Linnedelen

Vik in 0,4cm på den svängda delen.

Sy ned sömsmånen med förstygn, 1 stygn/cm. Sy så att stygnen syns 0,1cm på rätsidan.

Sy kaststygn, 3 stygn/cm, på den raka delen.

Spetsdelen

Klipp bort tyllen 0,4cm från den raka trädningen. och beräkna sömsmånen på kortsidorna till 0,4cm.

Gör en rullfäll och sy ned fällarna med 6 kaststygn/cm.

Gör en rullfäll på den andra långsidan.

Hopsyning av linne+spets

Mät ut mitten på linne- och tyllremsan.

Lägg linne och tyll räta mot räta och vikningarna kant i kant.

Nåla slätt från mitten och åt vardera håll.

Rynka tyllen mot linnets svängda del. De sista 2cm skall vara släta.

Sy ihop linne och tyll med kaststygn, 4 stygn/cm.

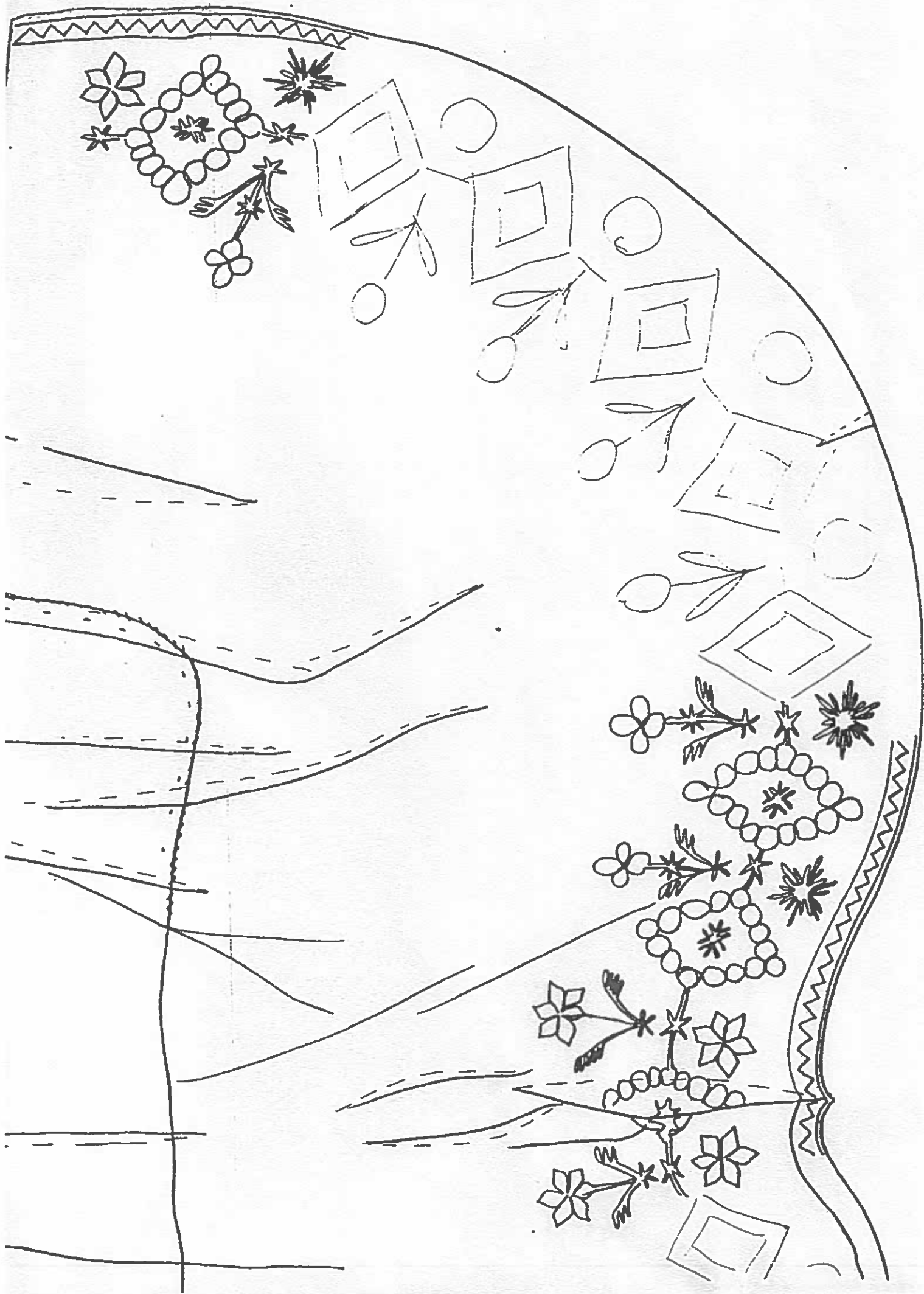
Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 4(4)
-----------------	---	-----------

Pressning

Stycket skall ligga tätt intill huvudet.

Pressning av stycken kan ske på många olika sätt.
Här följer ett:

- Rita med vattenfast spritpenna av hela styckets form på ett papper där ritningen syns igenom (bakplåtspapper).
- Lägg papperet med det ritade nedåt på en strykbräda.
- Mät ut mitten på stycket. Forma snibben framtill på tyllen mellan fingrarna.
- Lägg stycket på papperet och nåla fast det slätt efter konturerna. Lägg veck i linneremsan och nåla fast. Se efter så att inte ritningen löses upp av det våta stycket.
- Låt stycket halvtorka.
- Pressa stycket platt med strykjärn, svag värme. Låt stycket svalna och tag loss det.
- Forma sedan stycket så det passar Ditt huvud. Fukta stycket i ytterkanten och pressa det så det får en kupig form. Pressa på en presskudda eller vanlig kudde. Prova ofta så det passar. Lägg små veck i framkanten och lägg om vecken i linneremsan om det behövs.

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 4(4)
-----------------	---	-----------

Stärkning

Koka potatismjöl och vatten till en tjockflytande konsistens.

Lägg ned hela stycket och låt det dra en stund.

Tag upp det och vrid ur det.

Stycket är blöat.

Linnedel

Pressning

Stycket skall ligga tätt intill huvudet.

Pressning av stycken kan ske på många olika sätt.
Här följer ett:

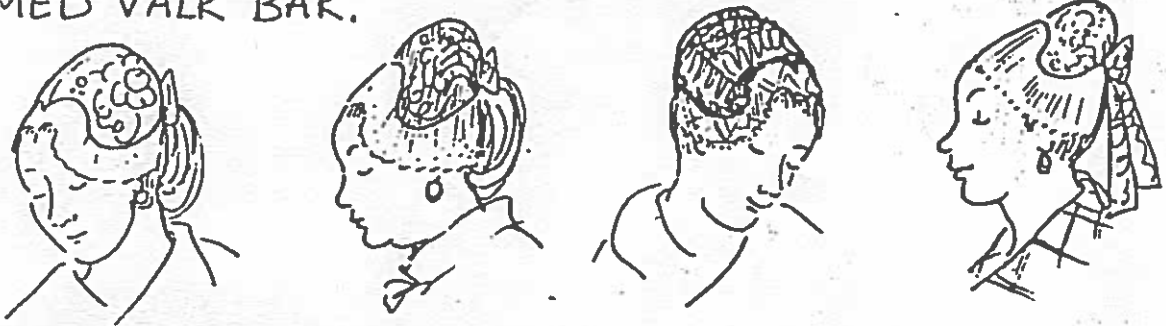
Veck

- Rita med vattenfast spritpenna av hela styckets form på ett papper där ritningen syns igenom (bakplåtpapper).
- Lägg papperet med det ritade nedåt på en strykbräda.
- Mät ut mitten på stycket. Forma snibben framtill på tyllen mellan fingrarna.
- Lägg stycket på papperet och nåla fast det slätt efter konturerna. lägg veck i linneremsan och nåla fast. Se efter så att inte ritningen löses upp av det våta stycket.
- Låt stycket halvtorka.
- Pressa stycket platt med strykjärn, svag värme. Låt stycket svalna och tag loss det.
- Forma sedan stycket så det passar Ditt huvud. Fukta stycket i ytterkanten och pressa det så det får en kupig form. Pressa på en presskudde eller vanlig kudde. Prova ofta så det passar. Lägg små veck i framkanten och lägg om vecken i linneremsan om det behövs.

Veck

BINDMÖSSA, STYCKE OCH HÅR

BINDMÖSSAN BÄRS ALLTID MED HÅRET BORTSTRUKET FRÅN ANSIKTET, I KNUT UPPE PÅ HUVUDET ELLER IBLAND MED VALK BAK.

ATT SÄTTA PÅ SIG BINDMÖSSA I DAG.....

kan vara svårt med moderna frisyrier. Men det är viktigt att göra så gott det går för att få rätt stil på huvudbonaden.

HÄR ÄR NÅGRA FÖRSLAG:

Bra att ha vid håruppsättning: Gummiband, hårnålar, linblånor, tejp, hårspray, eventuellt postisch, hattnålar (säkerhetsnålar)

ATT FÅ BORT HÅRET FRÅN ANSIKTET OCH UPP I KNUT.

KORT HÅR

Även på det kortaste hår kan man få en liten tofs på huvudet med gummiband.

Om håret är mycket kort, låt nack-, sid- och pannhår vara.

Tejp är effektivt att fästa upp en litet längre lugg med.
Hårnålar eller tejp till litet längre sidohår

Lena Rahmqvist 1977

HALVLÅNGT HÅR

Gör likadant som med kort. NACKHÅRET är det största problemet. Det ser tokigt ut med för mycket

hårnålar. Jobbar man med att få upp det, strätar håret åt alla håll efter ett tag, trots nålar och sprag.

Det kan vara lättare att få upp håret snett i en liten "svinrygg"

Det enklaste är att köpa en liten POSTISCH och fästa den från nacken och uppåt.

KNUT

Gör en fläta av blånor

Linda den runt tofsen till en knut. Fäst noga med hårnålar från alla håll. Se till att knuten får rätt vinkel.

Lägg på stycket (väl formpressat.) Fäst det eventuellt med hårnålar. Bara här fästet i pannan syns.

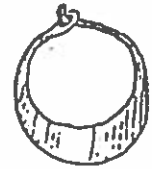
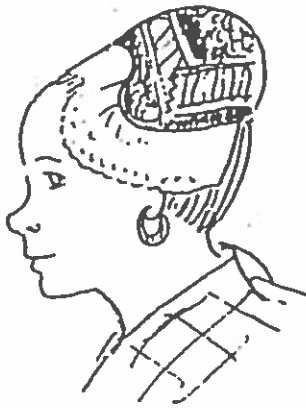

MÖSSAN

Trä på mössan. För att tåla häftiga rörelser måste man fästa den med t.ex. hattnålar (knipsa av knopparna) eller uträtade säkerhetsnålar.

Stick rakt framifrån och bakifrån genom mössan in i knuten. Eller bara bakifrån under ev. nackrosett.

Undvik moderna örhängen till
mössan. Ör-ringar av silver
var vanligt under stor del av
1800-talet, och passar till
många dräkter.

GLÖM INTE
HUVUDKLÄDET!
Man gick aldrig ut i
bara mössan, utan skydd.

JOBBIGT.....

MEN FINT.....

MAN KANSKE
SKULLE FÖRSÖKA.....

NR 1. GUL 727

NR 2. RÖDBRUN 922

NR 3. RÖD 349

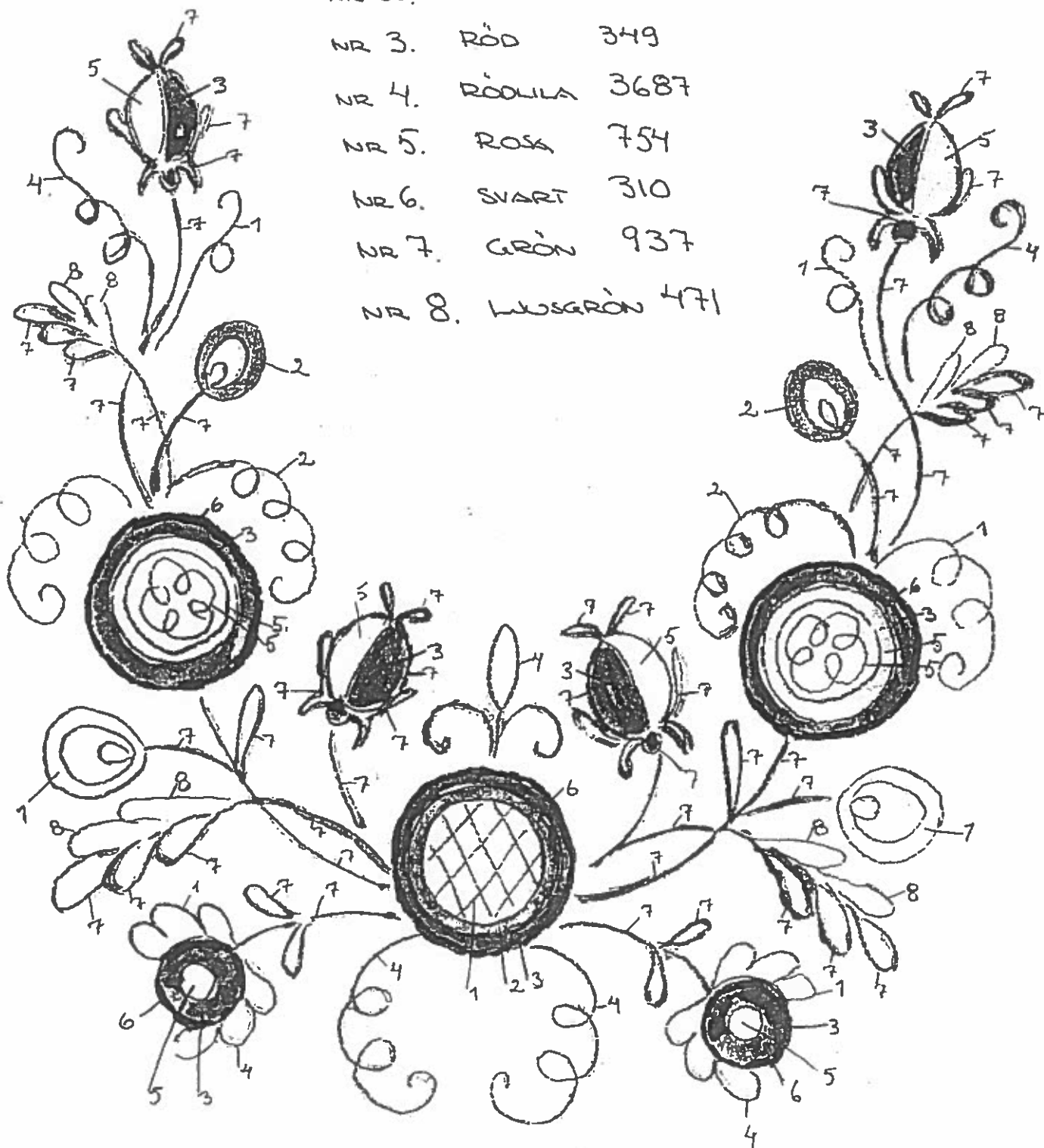
NR 4. RÖDLILA 3687

NR 5. ROSA 754

NR 6. SVART 310

NR 7. GRÖN 937

NR 8. LUSGRÖN 471

TÄRGER TILL ECKERÖ KVOLSÄCKEN (EVL. BINDMÖSSAN K 5564)
EFTER PÄRLG. KARTA

ÅLANDS LANDESKAPTSTYRELSE
ÅLANDS MUSEUM
P.O. BOX 22100 MARIEHAMN
ÅLAND
ÅLANDS MUSEUM

8.11.1979

A-M R-V

NR 1 GUL 727

NR 2. FÖDBLON 922

NR 3. FÖD 349

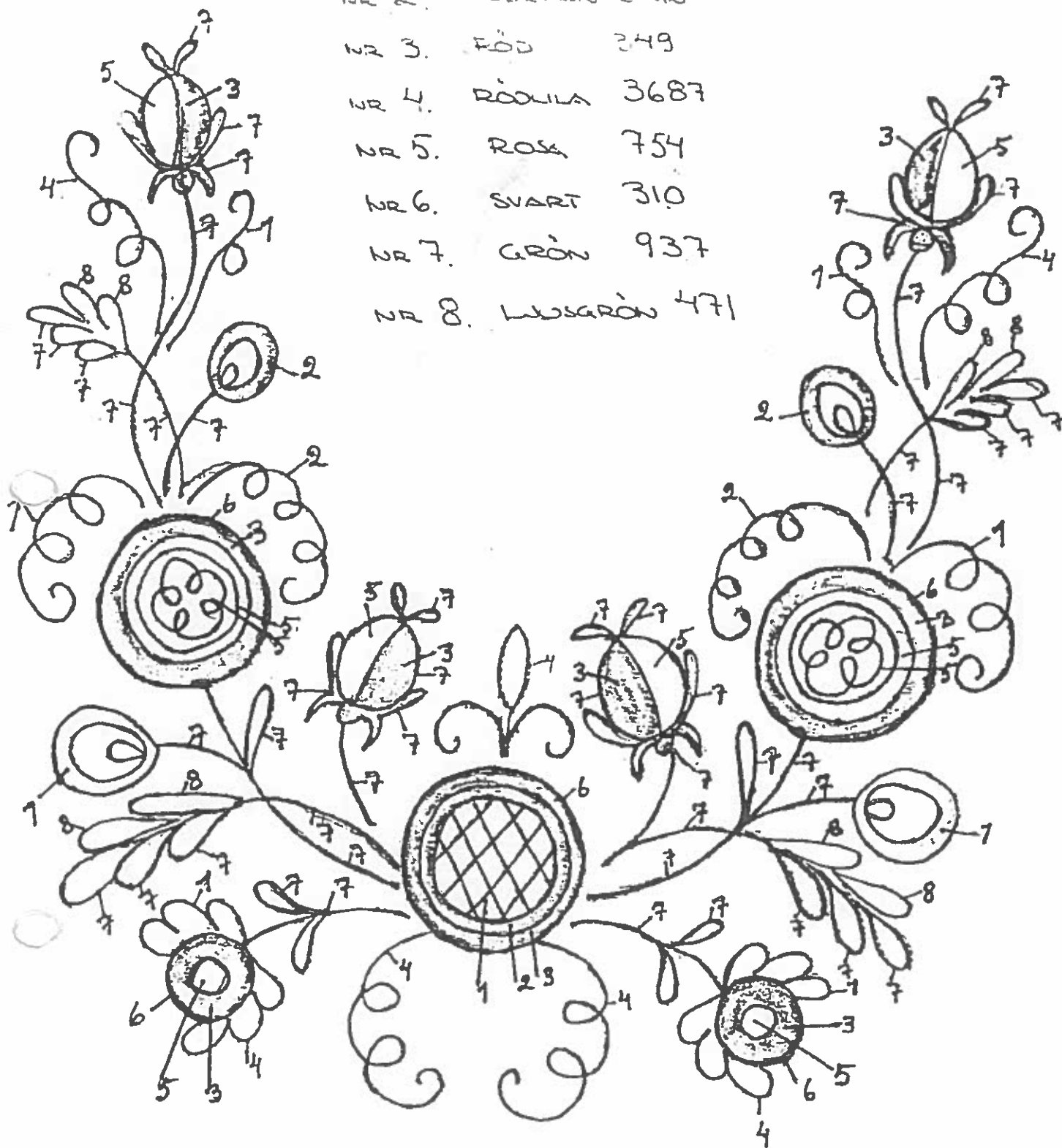
NR 4. RÖDLILA 3687

NR 5. ROSA 754

NR 6. SVART 310

NR 7. GRÖN 937

NR 8. LUSGRÖN 471

↑ ÄRGER TIL ↑ ECKERÖ KWOLSÄCKEN (EVL. BINDMÖSSAN K 5564)
EFTER PÄRLG. KARTA

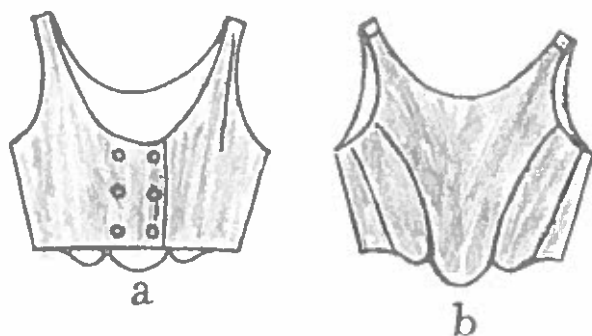
ÅLANDS MUSEUM

8.11.1979

A-H R-V

ECKERÖ livstykke

Livstykke: av mörkgrevelint tyg i samma färg som en av kjolens ränder. Livstycket har djup rund uringning framtill och rätt djup rund uringning i ryggen, häktas omlott till vänster framtill och pryds med tre par släta kullriga mäsingsknappar i två rader. Livstycket har söm under armen, ingen mittelsöm men svängda sidesömmar i ryggen. Ryggstycket bildar mitt bak en större rundad flik nedåt och sidostyckena mindre rundlar.

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrotts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsmissiga framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till livstykke och tröja kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård

tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

ECKERÖ

A.V.S.-6

g, h Tröja, Hammarland-Eckerö

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrots uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till livstykke och tröja kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård

tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

ECKERÖ väst

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrotts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

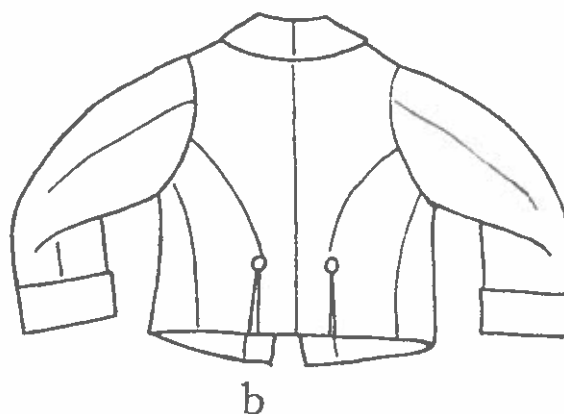
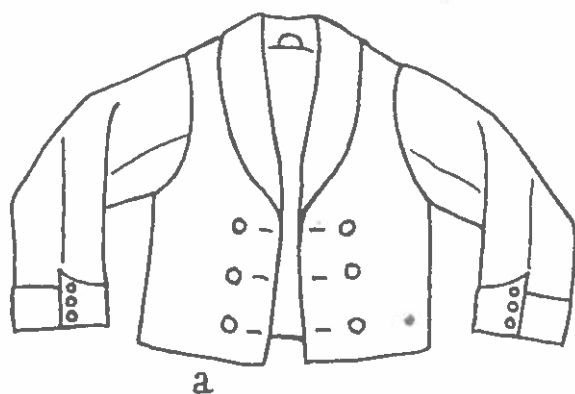
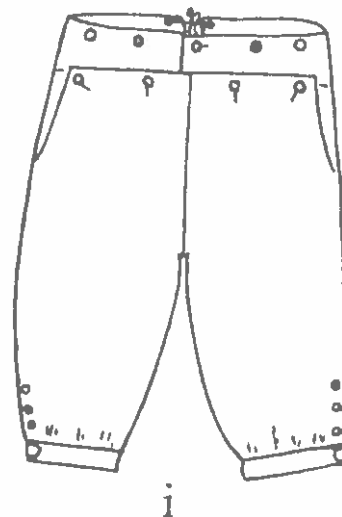
I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till väst, byxor och rock kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 55

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

ECKERÖ rock och byxa

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrofts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsförmässiga framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till väst, byxor och rock kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 55

STRUMPEBAND TILL ECKERÖ MANSDRÄKT

Från Överby efter modell från Albert Karlsson (Skärkarls Albert) banden förmodligen vävda av hans syster Ingeborg Karlsson

4 röda
1 vit
1 röd
1 vit
1 röd
2 vita
1 röd
1 vit
1 röd
1 vit
4 röda
1 svart
1 röd
1 svart
1 röd (mitten)
1 svart
1 röd
1 svart
4 röda
1 vit
1 röd
1 vit
1 röd
2 vita
1 röd
1 vit
1 röd
1 vit
4 röda

Inslag rött yllegarn

Uccolma Sataweli, rita nr 655, från Ryasam nr 314

Hänga till Eckerö mansdräkt
efter original = tönna från
Labbaa Skmbyasgård, stänkt
av Ellis Andersson Storky.

Tönna från Tomasas i Hakey.
Riksdagman Elis Anderssons hem.

Revnata

- 1 grön
- 1 blå
- 1 grön
- 1 blå
- 1 grön
- 1 blå
- 1 grön
- 1 blå
- 1 grön
- 1 blå

Bård

- 1 grön
- 1 blå
- 2 gröna
- 1 blå
- 2 gröna
- 1 blå
- 2 gröna
- 1 blå
- 1 grön
- 1 brun

Mitten

- 1 blå
- 1 brun
- 1 grön
- 1 blå
- 2 gröna
- 1 blå
- 2 gröna
- 1 blå
- 1 grön
- 1 blå
- 1 grön
- 1 blå
- 1 grön
- 1 blå
- 1 grön
- 1 blå
- 1 grön
- 1 blå
- 1 grön
- 1 blå

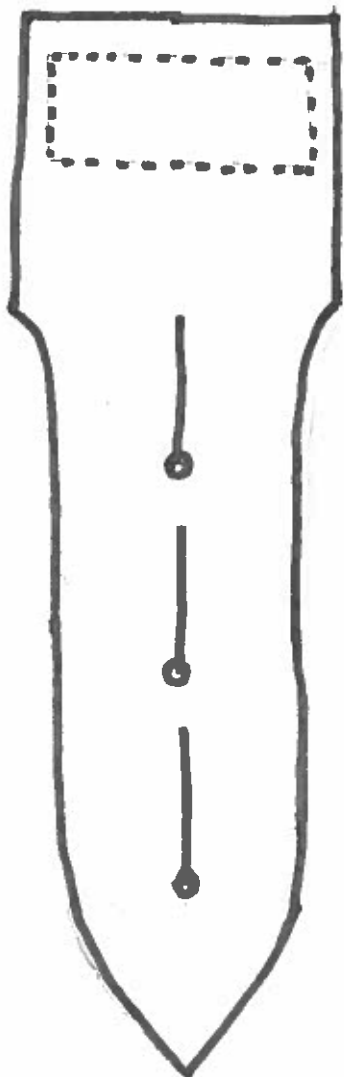
Mörkbrun = nästan svart + inslag av samma bruna

HÄNGSELSTROPPAR

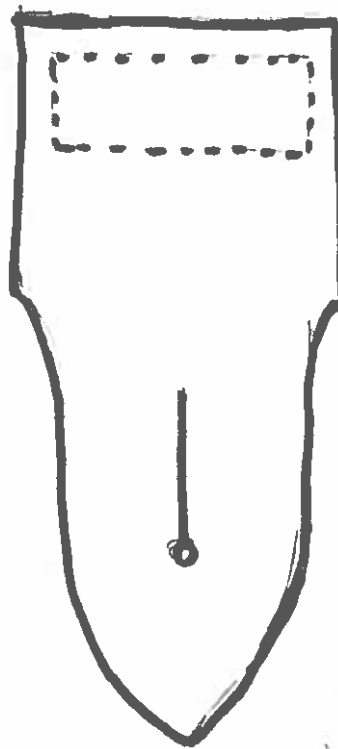
Man bör ha en skomakare att skära ut stropparna i läder som kan vara mörkt eller ljus men ljus är att föredra. Ändarna som skall vara mot stroppen bör kantas för att undvika att de rispar upp med något tyg eller kantband. Om du själv syr på hängslet gör så här, ta en träbit och lägg lädret mot det sedan kan du med en liten vass spik eller syl göra hål så här brett ungefär

sticka sedan skomakarsöm med två nålar en från var sida så att stygnen blir tätt.

Fram

Bak

BAND TILL KJOLSÄCK SAMT SORGBAND TILL MANSDRÄKTEN

REVNOTA

Strumpeband från Simon nr 13 i Storby Eckerö

Har tillhört Elvi Eriksson född 1909, Jugans nr 16 i Storby

har varit hennes mormors Anna-Lisa Johanssons född 1841 död 1919

Svart och lila inslag svart ullgarn

5 svarta

1 lila

1 svart

1 lila

1 svart

1 lila

1 svart

1 lila

1 svart (mitten)

1 lila

1 svart

1 lila

1 svart

1 lila

1 svart

1 lila

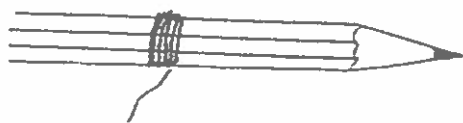
5 svarta

Inslag svart ullgarn

3.5.1995 Lisbeth Bergman

TRÅDKNAPP

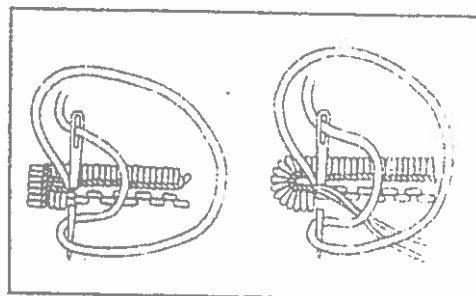

Drag tråden genom bivax före den viras runt pennan eller prylen.

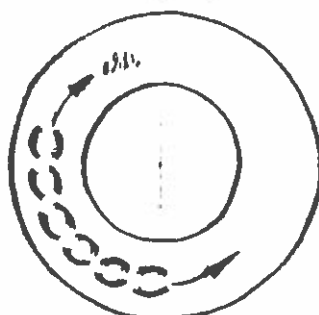
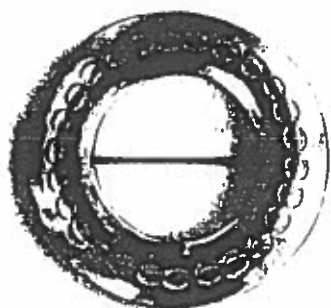
Sy sedan langettstygn hårt runt ringen.

Spänn upp trådar inuti knappen och sy upp och ned mellan trådarna.

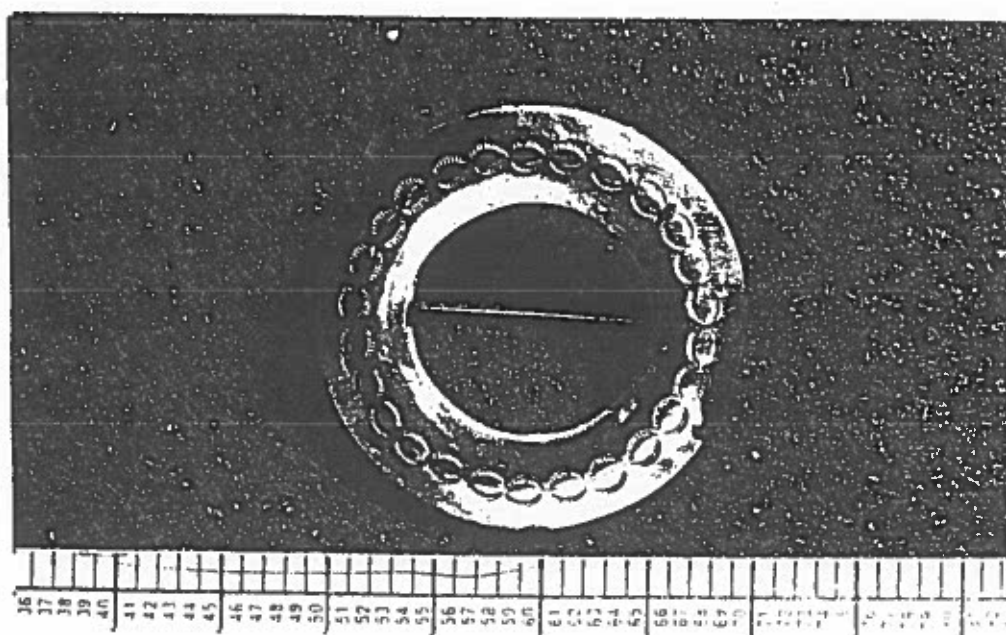

Dräktsmycke

"Ålandssmycke"

Material: tenm. + bröckmål på baksida
(ornament från en knapp.)

Original: Finströms museum

Förlaga till dukspänne

HÄNGE

f. SEN VIKINGATID / TIDIG MEDELTID
ca 1000-TALET e. Kr.

ent. Marita Karlsson, Överantikvarie
28.10.1996

DONATOR: GÖRAN ERIKSSON, ÖVERBY, ECKERÖ
TILL MUSEET: HÖSTEN 1989. HENDRIKAS

FYND: 1 ECKERÖ, KYRKÖBY, 1 ÅKERN
"SÖDERBERG 9:4"
NÄRA VÄGEN, BRÄDVID KYRKAN.

SILVERSMED

PER-ÅKE JOHANSSON LÅNADE FÖR KOPIERING
10.10.1989. TILLVERKADE 2 "SPÄNNEN" (MED NÅL)
- 1 SPÄNNE ÅT UPPHITTAREN
- 1 SPÄNNE I MUSEET. FÖRVARAS TILLSAMMANS MED
ORIGINALET HOS ARK. ETN. BETALADE.
RETURNERAD.

Alands landskapsskyddelse

Museibyrån, etnologiska sektionen

Flaksmången! 28.10.1996

Sol. Quir Färlekaipe

TOBAKSPUNG

EFTER ORIGINALMÖNSTER FRÅN 1878 FUNNET HOS WINTERS I STORBY AV
EVA KARLSSON 1999

FLERFÄRGSVIRKNING

Den här tekniken kallas pälsbältesvirkning.

Flerfärgsvirkning är en virkteknik, vid vilken mönstret bildas med hjälp av fasta maskor (ibland stolpar) och olikfärgade garn. På samma sätt som man stickar mönstrade tröjor eller syr korsstyggn använder man hela tiden ett visst antal maskor/styggn och mönstret får man fram med hjälp av olikfärgade garn.

Flerfärgsvirkning användes mest när man ville göra färggranna och rikligt mönstrade prydnadsföremål, t.ex. fästmansgåvor. De flesta flerfärgsvirkade handarbetena är gjorda av yllegarn. I de äldsta handarbetena har man använt hemspunnet och växtfärgat garn. Senare använde man fabriksfärger och köpt garn. Garnet skulle vara 2-trådigt, fint och jämnt. Som mönsterfärg tillsammans med ylle kunde man använda bomullsgarn då inte lämpligt färgat yllegarn fanns till hands. I början av 1900-talet slutade man använda naturfärger, eftersom man kunde köpa fabriksfärger från affär. Naturfärgerna togs dock i bruk på nytt under krigstiden.

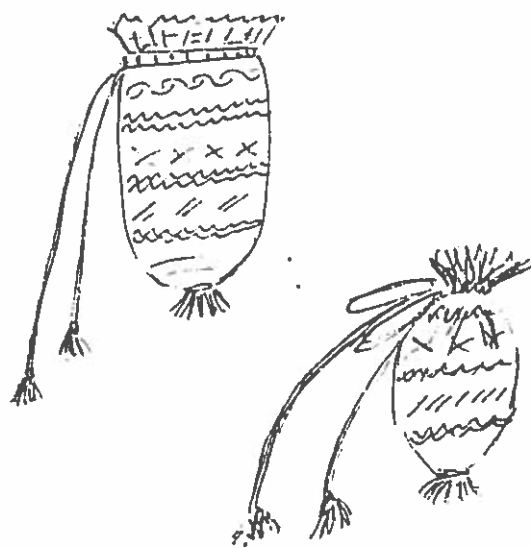
Bomullsgarn framställdes av vadd, som köptes som kilovara.

Flerfärgsvirkning var särskilt omtyckt i Österbotten, men man kände även till den i övriga Finland. Muséerna, arkiven och andra samlingar har därför ett stort antal flerfärgsvirkade föremål i sin ägo. Bland de flerfärgsvirkade föremålen var pungarna mest omtyckta även om man också virkade bälten och olika band. Den största delen av dessa bälten var pälsbälten, som var populära fästmansgåvor. De långa och granna bältena använde man till att knyta pälsen med eftersom den inte hade några knappar. Skärskilt i Österbotten virkade man dekorativa, ibland tofsprydda hängslen, vilka också ofta var avsedda som fästmansgåvor. På olika håll i landet virkade man ärmlinningar, pås- och

fingervantar. I svenska Österbotten virkade man åt flickorna mönstrade vantar, vilka användes bl.a. vid konfirmationen. Åt gamla kvinnor och barn virkade man mössor och åt män kallottliknande huvudbonader. Andra flerfärgsvirkade klädesplagg var västar, skjortbröst, huvuddukar, underkjolar, tofflor, sockor, barn- och dockkläder. Flerfärgsvirkning användes också vid tillverkning av föremål till inredning såsom stora täcken, borddukar, underlägg för lampor, grytappar och kaffepannmössor.

VIRKADE PÅSAR

Flerfärgsvirkning användes också när man gjorde penning- och tobakspungar samt små väskor. De var mycket omtyckta fästmansgävor. Liknande föremål är även kända från andra länder. Ståndspersoner hade virkade pungar av silkesgarn medan de av yllegarn virkade pungar är en allmoge variant. Färggranna och dekorativa pungar av ylle var vanliga i svenska Österbotten men man virkade dem även i andra delar av landet. Pungarna var en del av festdräkten och man kunde ha dem i byxfickan så att tofsarna hängde utanför fickan. I Lappland och Tjock virkade fästmän en rödbottnad tobakspung av yllegarn åt sin fästman. Oftast virkade man pungarna själv, men ibland beställde man dem av någon av de kvinnor som färdades i gårdarna och försörjde sig bl.a. genom att virka mössor och pungar eller utföra andra handarbeten.

Den populäraste bottenfärgen på pungen var rött, oftast klarrött, men man använde även svart, vitt, blått och grönt. De vanligaste mönsterfärgerna var grönt, gult, blått, rött och svart. I de flesta pungar virkade man in olika geometriska figurer. Blommor, små och stora mångbladiga, girlander och träd var vanliga mönster liksom blad. Man virkade även in fåglar, flickor, S-slingor och kronor. Fästmanspungarna var dekorativa och förutom andra figurer bestod mönstret även av initialer och årtal.

Man började i allmänhet virka pungen från botten. I pungens öppning virkade man in hål för snören samt en prydnadsbård. Oftast hade man stora tofsar i snörändarna samt i pungbotten. Även glaspärlor användes som prydnad. Handarbetet blir då man virkar i flerfärgsteknik formfast och tätt och pungarna var därför oftast ofodrade.

ARBETSSÄTT

Det är frågan om en enkel teknik, men man måste ändå ta i beaktande många saker för att det skall bli ett bra utförande.

- 1) Man använder fasta maskor (ibland stolpar).
- 2) Maskorna virkas i allmänhet med nedtag i föregående varvs bakre maskbågar.
- 3) Alla varv virkas från höger till vänster. Om man inte kan använda sig av rundvirkning skall man i slutet på varvet

klippa av trådarna och börja följande varv åter från arbetets högra sida.

- 4) Alla de garnen som används under varvet virkas in i maskorna.
- 5) För att inte de olikfärgade garnen skall fastna i varanda tar man alltid då man byter till ny färg garnet varannan gång från olika sidor.
- 6) Då man byter garn till annan färg förfar man enligt följande:

Steg I dra garnet genom maskan på föregående varv

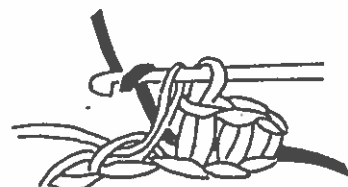
Steg II ta garnet av den nya färgen om nålen och dra ner det genom de båda maskorna

På det här sättet får man en skarp skärningslinje när man byter färg.

I STEG

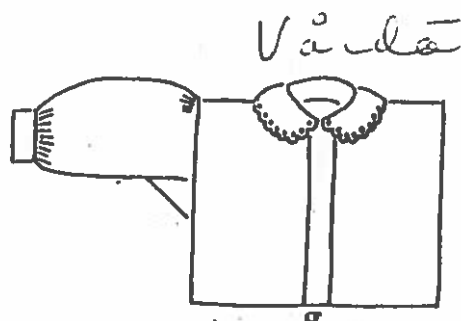
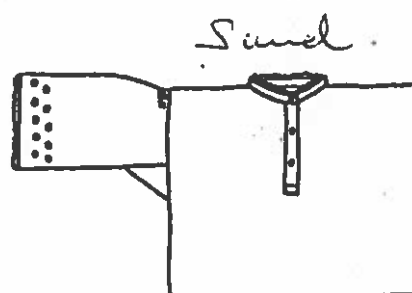
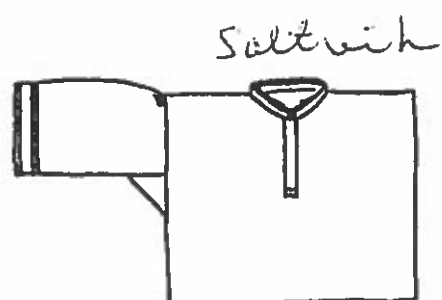
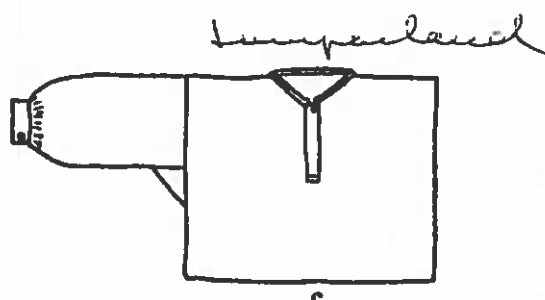
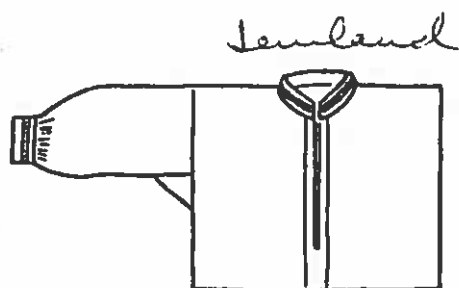
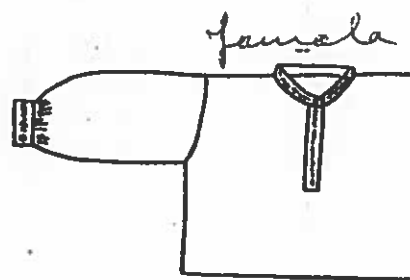
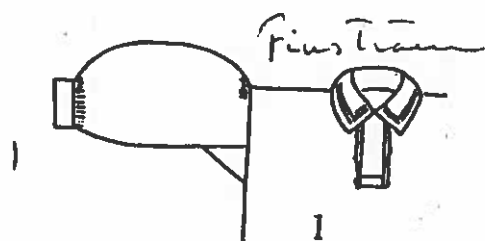

II STEG

SKJORTOR VIII.

ÅLÄNDSKA SKJORTOR TILL KVINNO-DRÄKTER

Sömnad :

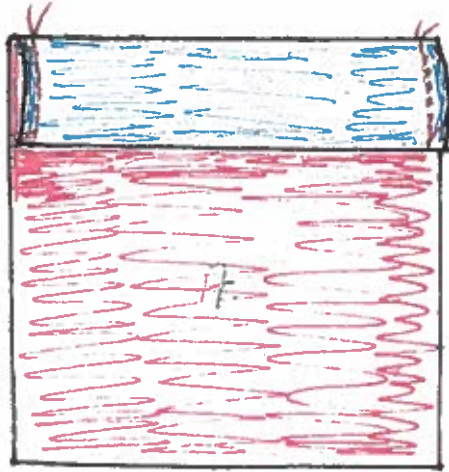

Bild 1 . Av del A vikes
En sömsmån på 3 cm.
Ändarna sys på maskin.

VÄSTFICKA :

Arbetsordning :

A. Förberedande arbeten ,

1. Fickans plats bestämmes.
2. Ficktyget tillklippes. (2 st)
 - a) det ena ficktyget A klippes t.e.x 15 cm långt och 12 cm brett. I denne dels övre kant vikes 3 cm till fickans öppning.
 - b) Det andra ficktyget B klippes 11 cm långt och 12 cm brett. Ficktyget klippes i trådrak riktning av tyget och av samma tyg som plagget.

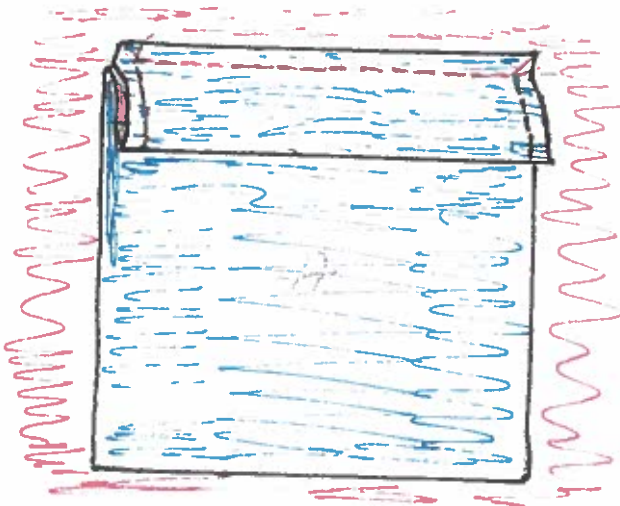

Bild 2. Ficköppningen
sys på sin plats.

B. Sömnad .

1. Fickans öppning förfärdigas.
Av ficktyget A vikes 3 cm sålunda, att rättsidorna kommer mot varandra .
Ändarna sys på maskin 0,5 cm från kanten. Se bild 1.
0,5 cm sömsmån vid nedre kanten lämnas osydd.

fortsätter...

Västficka (forts.)

2. Ficköppningen fästes på sin plats. Se bild 2.

3. Del B sys på sin plats .

a) del B tråklas som fortsättning på del A , sålunda att sömsmånerna kommer ca 0,5 cm på varandra. Se bild 3 .

b) del B sys på maskin , se bild 3.

Sömmen bör vara ett par mm kortare än motsvarande söm på del A .

Sömmarnas avstånd från varandra är ca 5 – 6 mm. Trådändarna fästes.

4. Fickans öppning uppklippes.

Man klipper upp tyget mellan maskinsömmarna . Ändarna klippes enligt bilden.

OBS. inte genom sömmarna .Se bild 4.

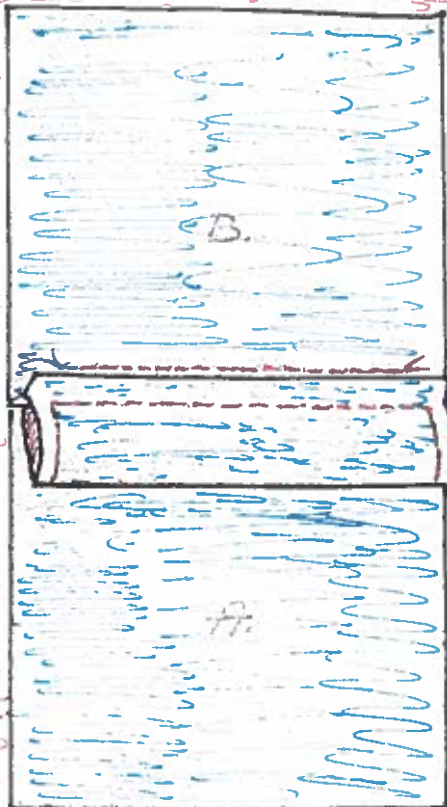

Bild 3. Del B sys på sin plats.

Bild 4. Ficköppningens maskinsömmar sedda från avig sida .
Öppning uppklippes.

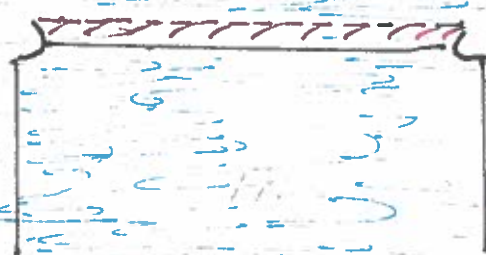

Bild 5 .

Ficklocket vänt och del A förd till avig sida.
Observera iklippet del A:s sömsmån.

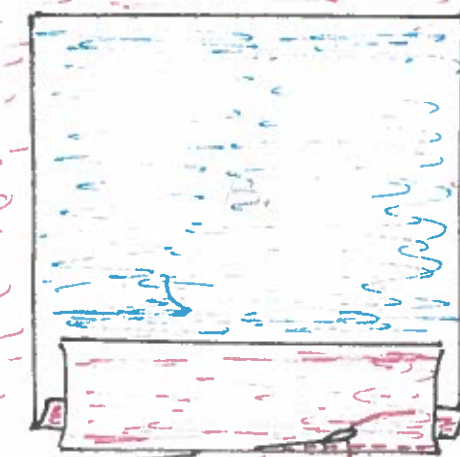

Bild 6.

Från rätsidan sys i ficklockets söm för- eller efterstygn , för att ficklockets bredd skall hållas jämn .

fortsätter...

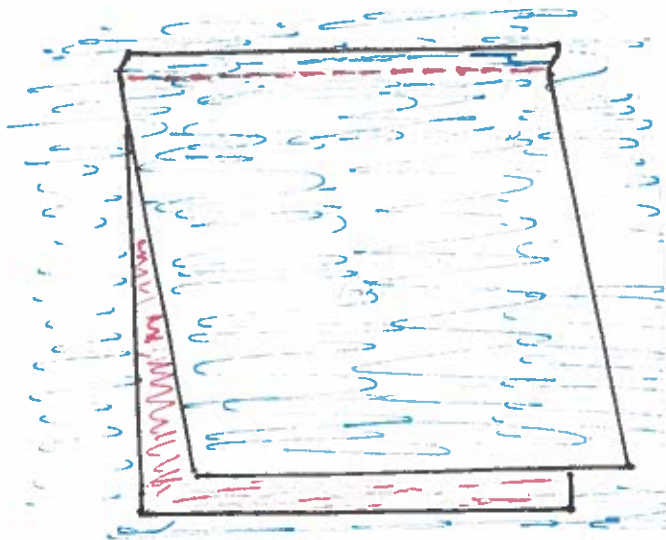

Bild 7. Del B föres genom ficköppningen till avig sida .

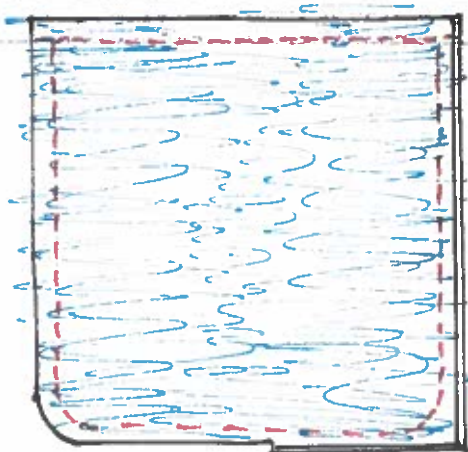
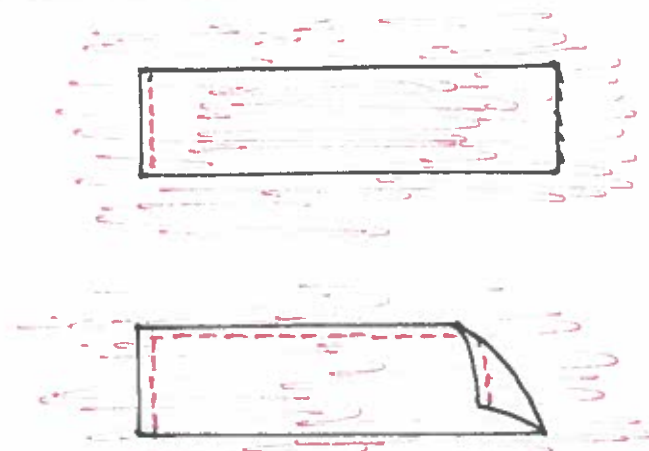

Bild 8. Sidor och botten sys på maskin.

Västficka (forts..)

- 5. Ficklocket vändes och del A föres samtidigt till avig sida. Se bild 5 . Sömsmånerna pressas utåt från ficköppningen.**

Observera iklippet i del A:s sömsmån. Se bild 5.

- 6. Från rätsidan sys i ficklockets söm för – eller efterstygn , för att ficklockets bredd skall hållas jämbred. Se bild 6 .**

- 7. Del B föres genom ficköppningen till avig sida. Se bild 7 .**

- 8. Fickans sidor och botten sys på Maskin. Sömsmånerna jämnas Och överkastas . Se bild 8 .**

- 9. Fickans ändar på rätsida sys med Smygstygn (se bild 9), sidor på maskin . Se bild 10 .**

Bild 9 o. 10 .

Fickans ändar på rätsida sys med smygstygn eller på maskin .

SKJORTOR IV

Allmogen använde inte underkläder som vi gör nu, utan linneplaggen var ofta både över- och underplagg. Vid slätter eller brödbak var det inte ovanligt att kvinnorna var klädda i bara lentyget. Mästersmederna vid våra järnbruk arbetade alltid i bara skjortan. Den långa vita skjortan, som skulle vara ren varje dag, var ett tecken på smedens yrkesvärdighet.

Linneplagg blev inte allmänna hos allmogen förrän på 1600-talet och de hade länge karaktären av lyxvara. Till vardags användes plagg av grovt material som blaggarn och hampa. Linneplaggen är mycket enkelt tillskurna. Alla delar är trådraka med undantag av kilar och sentida kragar och ärmlinningar. Väven utnyttjades så att spillet blev minimalt.

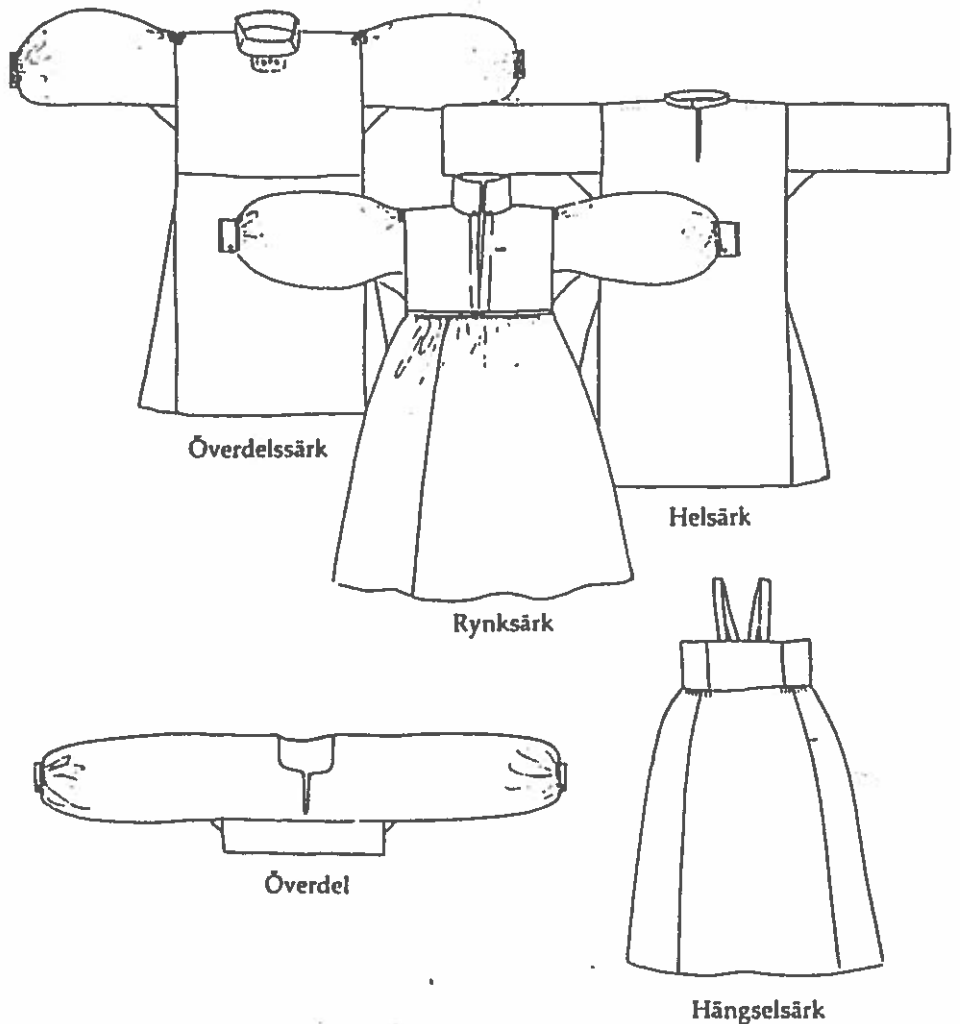
Kvinnornas linneplagg

De kvinnliga linneplaggen är av flera typer än de manliga och modellerna är också mer varierande. Äldst är överdelen som oftast är mycket kort.

Under överdelen bars en hängsel-

särk eller ärmsärk. Hängselsärkarna är alltid av tyg i enkel kvalitet. De användes endast som underplagg. Hängselsärkar har funnits sedan medeltiden och kanske ändå längre tillbaka. Under 1800-talet blev ärmsärkarna de vanligaste linneplaggen. Vi skiljer idag på över- eller nederdelsärkar och helsärkar. I helsärkarna är hela bålen sydd av samma tyg, medan de övriga har ett enklare tyg i nederdelen. Helsärkarna kan ha ärmar av finare tyg. Både överdelar och särkar kan ha finare tyg i krage eller halslinning.

I södra Sverige, framför allt i Skåne, användes en speciell typ av särk som brukar kallas *rynksärk*. Den har en kort överdel som är fastsydd vid en rynkad nederdel. Rynksärkarna

var ofta fint broderade och kunde sommartid användas utan kjol. Den bars då antingen med ett långt vävt band om midjan eller med förkläde.

Linneplaggens detaljer, som kragar eller halslinningar och ärmlinningar, har påverkats av olika modeströmningar. Särkar och överdelar som har halsspjäll enligt 1600-talets stilideal, brukar ha en smal halslinning och ett sprund mitt fram. De har smala ärmlinningar. Vid 1700-talets slut blev det modernt bland allmogen med vida halshål utan sprund. Dessa särkar och överdelar kunde helt sakna halslinning men det var vanligare att de hade en uppstående halslinning eller en bredare veckad halslinning som bars nerliggande.

Överdelar och särkar med sprund fram knöts antingen med band eller knäpptes med en liten sölja. Till linneplagg som saknar krage eller halslinning bars alltid halskläde eller nattkappa.

De finare linneplaggen var ofta prydda med broderier av olika slag. På de äldre typerna är broderiet i regel trådbundet medan de yngre kan ha fritt broderi. Broderierna var ofta placerade på kragar, hals- och ärmlinningar och vid ärmisättningen. Vissa broderier hade både dekorativ och förstärkande effekt. Det var t ex mycket vanligt att sy en dekorativ kantförstärkning på ärmlinningarna.

